

Advies

van de VREG van 27/11/2020

met betrekking tot het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Algemene bedenkingen	5
2.1.	Nieuwe opportuniteiten voor een energiemarkt in beweging	5
2.2.	Uitbreiding rol VREG.....	6
3.	Belangrijkste aandachtspunten	7
3.1.	Taken en activiteiten van de distributienetbeheerder	7
3.1.1.	Europees kader: artikel 31, lid 10 Vierde Elektriciteitsrichtlijn	7
3.1.2.	Toetsing van de artikelen 20 en 21 van het voorontwerp aan dit Europese kader	9
3.1.3.	Bedenkingen inzake de implementatie van deze artikelen	12
3.2.	Taken en bevoegdheden van de VREG inzake gesloten distributienetten (GDN)	14
3.3.	Actieve afnemers, energiegemeenschappen, energiedelen en peer-to-peerhandel	15
3.3.1.	Kosten-batenanalyse VREG	15
3.3.2.	Evenwichtsverantwoordelijkheid.....	16
3.3.3.	Delegaties m.b.t. energiedelen en peer-to-peerhandel	18
3.4.	Aankopen van flexibiliteit door de netbeheerder (art. 11, 30 en 42)	20
4.	Punctuele opmerkingen	22
4.1.	Definities	22
4.2.	Taken, bevoegdheden en bestuur van de VREG	27
4.3.	Taken van de netbeheerder	28
4.4.	Flexibiliteit	31
4.4.1.	Artikel 17 en 42: toezicht op de databeheerder.....	31
4.4.2.	Artikel 31: niet-gereserveerde flexibiliteit	32
4.5.	Vrije leverancierskeuze	32
4.6.	Actieve afnemers en energiegemeenschappen.....	32

4.6.1. Artikelen 46 en 47 – Actieve afnemers	32
4.6.2. Artikelen 54 t.e.m. 58 – Energiegemeenschappen	34
4.6.3. Artikelen 59 t.e.m. 61 – Energiedelen en peer-to-peerhandel.....	36

1. Inleiding

De VREG heeft op vrijdag 30 oktober 2020 een adviesaanvraag ontvangen van de Vlaamse minister van Energie met de vraag om binnen dertig dagen een advies te verlenen bij het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (hierna afgekort: “Richtlijn Hernieuwbare Energie”)¹ en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (hierna afgekort: “Vierde Elektriciteitsrichtlijn”).²

Het voorontwerp regelt de *gedeeltelijke* omzetting van deze richtlijnen, omdat een aantal van de bepalingen van deze richtlijn reeds zijn omgezet of op federaal niveau dienen te worden omgezet.

De termijn voor de omzetting van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn verstrijkt op 1 januari 2021. Deze datum lijkt niet meer haalbaar voor goedkeuring van voorliggend voorontwerp. De Richtlijn Hernieuwbare Energie dient te zijn omgezet tegen 30 juni 2021.

Het voorontwerp heeft tot doel wijzigingen of aanvullingen aan te brengen aan de huidige bepalingen en/of een decretaal kader te voorzien in het Energiedecreet met betrekking tot:

- Definities (art. 3): omzetting van artikel 2 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en artikel 2 van de Richtlijn Hernieuwbare Energie;
- De taken van de VREG (art. 4-5): omzetting van artikel 59 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn;
- De samenstelling van de Raad van Bestuur van de VREG (art. 6): omzetting van artikel 57, lid 5 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn;
- Het aanbieden door de VREG van een gratis vergelijkingsinstrument (art. 7-9): omzetting van artikel 14 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn;
- De taken van de netbeheerders (art. 10-21): omzetting van de artikelen 31(10), 32, 33 en 36 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn;
- Flexibiliteit (art. 22-42): omzetting van de artikelen 13, 17, 31, 32, 33, 36 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn;
- Vrije leverancierskeuze (art. 45): omzetting van artikel 4 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn;
- Actieve afnemers (art. 46-47): omzetting van artikel 15 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en artikel 21 van de Richtlijn Hernieuwbare Energie;
- Gesloten distributienetten (art. 48-53): omzetting van artikel 38 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn;
- Energiegemeenschappen (art. 54-58): omzetting van artikel 16 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en artikel 22 van de Richtlijn Hernieuwbare Energie;
- Energiedelen en peer-to-peerhandel (art. 59-61): omzetting van de artikelen 15 en 16 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en artikelen 21 en 22 van de Richtlijn Hernieuwbare Energie.

¹ Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen, *Pb.L* 21 december 2018, 328/82.

² Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU, *Pb.L* 14 juni 2019, 158/125.

2. Algemene bedingen

2.1. Nieuwe opportuniteiten voor een energiemarkt in beweging

De Vierde Elektricitetsrichtlijn en de Richtlijn Hernieuwbare energie maken deel uit van het in 2019 gepubliceerde “Clean Energy Package”, een pakket dat bestaat uit acht wetgevende instrumenten. Met dit Clean Energy Package gaat de EU over tot een uitgebreide actualisering van haar energiebeleidskader om de transitie van fossiele brandstoffen naar schonere energie te vergemakkelijken en de verbintenissen van de EU in het kader van het Akkoord van Parijs, ter vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, na te komen. De nieuwe regels zullen aanzienlijke voordelen opleveren vanuit het oogpunt van de consument, het milieu en de economie. Zij moeten een belangrijke bijdrage leveren aan de langetermijnstrategie van de EU om tegen 2050 koolstofneutraliteit te bereiken.³ Ook de onlangs gepubliceerde “Green Deal”⁴ omvat verschillende strategieën, waaronder ook de “Energiesysteemintegratie Strategie” waarin de klemtoon wordt gelegd op energie-efficiëntie, elektrificatie, een geïntegreerde infrastructuur en meer digitalisering.⁵ Om deze strategieën in de toekomst vorm te geven en uit te werken, dient evenwel eerst het pad te worden geëffend via de omzetting van het Clean Energy Package. De Europese regelgever speelt met beide regelgevingsinstrumenten duidelijk in op een wereld in beweging, waarbij de energiemarkt als typevoorbeeld gekenmerkt wordt door nieuwe ontwikkelingen die zich in een razendsnel tempo opvolgen, waardoor ook het regelgevend proces naar een hogere versnelling dient te schakelen.

Het voorliggende voorontwerp is de **belangrijkste stap** om ervoor te zorgen dat de Vlaamse energiemarkt klaar is voor deze toekomst. Via dit voorontwerp krijgen distributienetgebruikers nieuwe mogelijkheden om actiever deel te nemen aan de energiemarkt. Door nieuwe concepten als actieve afnemers, deelnemers aan en dienstverleners van flexibiliteit, dynamische prijscontracten, energiedelen en energiegemeenschappen worden marktdeelnemers op het elektriciteitsdistributienet gestimuleerd om samen mee de energietransitie te faciliteren.

Wat **flexibiliteit** betreft, is de VREG opgetogen dat er onder Europese impuls een omvattend en gedegen wetgevend kader voor de benutting van flexibiliteit op het elektriciteitsdistributienet wordt ingeschreven in het Energiedecreet. De nieuwe rollen (deelnemer, dienstverlener en aanvrager) zorgen voor een duidelijke structuur met bijhorende rechten en verplichtingen. De VREG waardeert in het bijzonder dat de elektriciteitsdistributienetbeheerders via het investeringsplan zullen worden aangemoedigd om maximaal in te zetten op het aankopen van flexibiliteit op de commerciële markten. Op de energiemarkt is vandaag immers een enorm onderbenut potentieel aan flexibiliteit aanwezig.

De voorgestelde teksten bouwen daarbij voort op de twee adviezen die de VREG reeds in het verleden heeft gepubliceerd over flexibiliteit, met name het “Advies van 15 februari 2016 met betrekking tot een kader voor flexibiliteit op het MS-/HS- elektriciteitsdistributienet en plaatselijk vervoernet van elektriciteit” (ADV-2016-01)⁶ en het “Advies van 13 juni 2017 met betrekking tot

³ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-strategy/clean-energy-all-europeans_en.

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.

⁵ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-system-integration/eu-strategy-energy-system-integration_en.

⁶ VREG, Advies van 15 februari 2016 met betrekking tot een kader voor flexibiliteit op het MS-/HS- elektriciteitsdistributienet en plaatselijk vervoernet van elektriciteit, te consulteren op: <https://www.vreg.be/nl/document/adv-2016-01>

databeheer en energie-overdracht bij flexibiliteit en de regelgeving inzake technische flexibiliteit bij decentrale productie-eenheden (Aansluiting met Flexibele Toegang)” (ADV-2017-04).⁷

De VREG heeft in de loop der jaren een gedegen expertise inzake flexibiliteit ontwikkeld en zal zich in de toekomst dan ook sterk inzetten om de nieuwe taken en bevoegdheden opgenomen in het voorontwerp ter harte te nemen.

Verder stelt de VREG vast dat de bepalingen omtrent actieve afnemers en energiegemeenschappen in het voorontwerp van decreet dat we nu becommentariëren, op veel punten voortbouwen op ons advies van 17 maart 2020 (ADV-2020-01) over de omzetting van de EU-richtlijnbevestigingen rond **actieve afnemers en energiegemeenschappen**.⁸ Dit advies was het sluitstuk van een publieke consultatie die op 3 december 2019 werd opgestart,⁹ en tijdens dewelke we een groot aantal reacties van belanghebbenden ontvingen.

Daarnaast merken we op dat de relevante bepalingen in het voorontwerp van decreet o.i. in het algemeen een voldoende ruime omzetting vormen van de richtlijnbevestigingen, die is afgestemd op de bestaande Vlaamse energieregelgeving én in het algemeen de nodige delegaties behelst aan de Vlaamse Regering en de VREG om in nadere uitvoeringsreglementering te voorzien. Samen met flexibiliteit vormen energiegemeenschappen, **peer-to-peer handel en energiedelen** krachtige tools om meer engagement en betrokkenheid te bewerkstelligen, en zo energie dichterbij de (eind)afnemers te brengen.

Gelet op het belang van deze nieuwe concepten en marktdeelnemers is de VREG ook opgetogen dat er steeds een goede constructieve dialoog aanwezig was en dat de stakeholders nauw betrokken werden bij de totstandkoming van dit voorontwerp, onder meer via de Stroomgroep flexibiliteit, maar ook via de Consultatie Energiegemeenschappen van de VREG.

2.2. Uitbreiding rol VREG

De VREG ziet toe op de verhoudingen tussen de verschillende spelers op de energiemarkt. We zijn dan ook tevreden dat onze taken en bevoegdheden uitgebreid worden, waardoor we als regulator ook ons toezicht mee kunnen laten evolueren met de nieuwe ontwikkelingen in de energiemarkt.

Wij staan dan ook positief ten opzichte van de in het voorontwerp opgenomen **nieuwe taken voor de VREG** (artikels 4, 5, 7 en 8 van het voorontwerp), onder meer:

- het toezicht op de dynamische prijscontracten;
- de goedkeuring van de voorwaarden voor de verstrekking van ondersteunende diensten en flexibilitiediensten voor het beheer van lokale congestie;
- het aanbieden van een gratis vergelijkingsinstrument, waarmee de Vlaamse burgers en bedrijven ook dynamische prijscontracten en terugleveringscontracten kunnen vergelijken
- ...

⁷ VREG, Advies van 13 juni 2017 met betrekking tot databeheer en energie-overdracht bij flexibiliteit en de regelgeving inzake technische flexibiliteit bij decentrale productie-eenheden (Aansluiting met Flexibele Toegang), te consulteren op <https://www.vreg.be/nl/document/adv-2017-04>.

⁸ VREG, Advies van 17 maart 2020 met betrekking tot de omzetting van de artikelen 4, 15 en 16 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en van artikelen 21 en 22 van de herschikte Richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen, inzake de actieve afnemers, het zelfverbruik van hernieuwbare energie en de energiegemeenschappen (ADV-2020-01), te consulteren op: <https://www.vreg.be/nl/document/adv-2020-01>.

⁹ VREG, Consultatiedocument van 3 december 2019 met betrekking tot de omzetting van de artikelen 4, 15 en 16 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en van de artikelen 21 en 22 van de herschikte Richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen, inzake de actieve afnemers, het zelfverbruik van hernieuwbare energie en de energiegemeenschappen, te consulteren op: <https://www.vreg.be/nl/document/cons-2019-05>.

Nieuwe taken en bevoegdheden zorgen evenwel ook voor een toenemende werkdruk bij de VREG. Het blijft dan ook belangrijk om te benadrukken dat toenemende taken en bevoegdheden ook gepaard moeten gaan met voldoende bijkomende middelen om deze taken naar behoren te kunnen uitoefenen.¹⁰

Ook de aanpassingen aan de bepalingen inzake de samenstelling en aanstelling van de leden van de **Raad van Bestuur** van de VREG (artikel 6 van het voorontwerp) worden positief beoordeeld door de VREG. De concrete invulling van de procedure tot aanstelling van de bestuurders van de VREG zal evenwel nog ingevuld moeten worden door het Vlaams Parlement.

3. Belangrijkste aandachtspunten

De VREG ziet evenwel nog enkele belangrijke aandachtspunten bij de tekst van het voorontwerp:

- De artikelen over de taken en activiteiten van de distributienetbeheerder moeten in lijn zijn met de Europese regels ter zake. Verder wenst de VREG een aantal bedenkingen mee te geven voor de implementatie van deze bepalingen.
- In een artikel m.b.t. gesloten distributie wordt de rol van de regulator, zoals vastgelegd in de Vierde Elektriciteitsrichtlijn, niet volledig gerespecteerd. Op dit punt dient de tekst van het voorontwerp aangepast te worden.
- Wat actieve afnemers, energiegemeenschappen, energiedelen en peer-to-peerhandel betreft, hebben we enkele meer fundamentele bedenkingen bij o.m. de bepalingen inzake evenwichtsverantwoordelijkheid. Ook stellen we een precisering voor van het ruimere principe dat “op elk toegangspunt slechts één toegangshouder kan worden aangeduid”, dat in verschillende bepalingen in het voorontwerp van decreet is opgenomen.
- Wat flexibiliteit betreft, blijkt dat de aankoop van flexibiliteitsdiensten te beperkend werd neergeschreven.

Deze aandachtspunten worden hieronder verder toegelicht.

3.1. Taken en activiteiten van de distributienetbeheerder

3.1.1. Europees kader: artikel 31, lid 10 Vierde Elektriciteitsrichtlijn

Volgens artikel 31, lid 10 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn kunnen de distributienetbeheerders¹¹ vanaf 1 januari 2021 volgende activiteiten ondernemen: *“Lidstaten of de door hen aangewezen bevoegde instanties kunnen distributiesysteembeheerders toestaan activiteiten te verrichten anders dan genoemd in deze richtlijn en in Verordening (EU) 2019/943 indien deze activiteiten nodig zijn voor de distributiesysteembeheerders om aan hun verplichtingen krachtens deze richtlijn of Verordening (EU) 2019/943 te voldoen, mits de regulerende instantie tot de noodzaak van een*

¹⁰ Art. 57(5)(b) Vierde Elektriciteitsrichtlijn: “de regulerende instantie beschikt over alle benodigde personele en financiële middelen om haar taken en bevoegdheden op doeltreffende en efficiënte wijze uit te voeren”;

¹¹ Met “distributienetbeheerder” wordt hier de beheerder van een (elektriciteits)distributiesysteem bedoeld, vermeld in de Vierde Elektriciteitsrichtlijn.

dergelijke afwijking heeft beoordeeld is [sic]¹². Dit lid laat het recht van de distributiesysteembeheerder om netwerken die geen elektriciteitsnetwerken zijn te bezitten, te ontwikkelen, te beheren of te exploiteren onverlet, indien de lidstaat of de aangewezen bevoegde instantie een dergelijk recht heeft verleend.”

Dit artikel stelt bijgevolg:

1. Een distributienetbeheerder moet de activiteiten uitvoeren “die genoemd zijn” in de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en de Verordening (EU) 2019/943. Dit wordt hierna de “kerntaken” van de distributienetbeheerder genoemd.

Het gaat daarbij in ieder geval om de taken die vermeld staan in, onder meer, de volgende artikelen van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn: artikel 31 (taken van distributiesysteembeheerders), artikel 32 (stimulansen voor het gebruik van flexibiliteit in het netwerk), artikel 34 (taken van de distributiesysteembeheerders met betrekking tot gegevensbeheer).

Er is discussie mogelijk of met activiteiten “genoemd” in de Vierde Elektriciteitsrichtlijn, ook de activiteiten bedoeld worden die opgelegd zijn aan, en uitgevoerd worden door, de distributienetbeheerders als openbaredienstverplichting in navolging van artikel 9 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn. Deze openbaredienstverplichtingen kunnen in ieder geval, conform het tweede lid van dit artikel 9, enkel betrekking hebben op een beperkt aantal topics: “2. *Met volledige inachtneming van de toepasselijke bepalingen van het VWEU, en met name artikel 106, mogen de lidstaten in het algemeen economisch belang aan elektriciteitsbedrijven openbaredienstverplichtingen opleggen, die betrekking kunnen hebben op de zekerheid, waaronder de voorzieningszekerheid, de regelmaat, de kwaliteit en de prijs van de leveringen zijn begrepen, alsmede op de bescherming van het milieu, met inbegrip van energie-efficiëntie, energie uit hernieuwbare bronnen en bescherming van het klimaat. Deze verplichtingen zijn duidelijk gedefinieerd, transparant, niet-discriminerend en controleerbaar en waarborgen de gelijke toegang voor elektriciteitsbedrijven van de Unie tot nationale consumenten waarborgen. ...”.*

2° Distributienetbeheerders kunnen enkel **andere activiteiten** ondernemen dan de activiteiten bedoeld onder 1°, indien cumulatief aan volgende 3 voorwaarden is voldaan:

a) Die uitoefening van deze andere activiteiten wordt **toegestaan** “door de lidstaat of een door hen aangewezen bevoegde instantie”. De distributienetbeheerder kan dus niet op eigen houtje beslissen om andere activiteiten uit te oefenen dan de taken, vermeld in 1°. Bijgevolg kunnen netbeheerders ook geen diensten uitoefenen voor hun aandeelhouders zonder dat dit toegestaan wordt in regelgeving of door een beslissing van een door de lidstaat aangewezen bevoegde instantie.

b) Deze andere activiteiten zijn **nodig** voor de distributienetbeheerder om aan zijn verplichtingen krachtens de Vierde Elektriciteitsrichtlijn of Verordening (EU) 2019/943 te voldoen.

c) De **regulerende instantie** heeft de noodzaak, bedoeld in punt b), beoordeeld.

3° Een distributienetbeheerder mag enkel **andere netten** dan zijn elektriciteitsdistributienet bezitten, beheren, ontwikkelen en exploiteren (zoals bijvoorbeeld aardgasnetten, warmtenetten, glasvezelnetwerken...) als dit wordt toegestaan door “de lidstaat of de aangewezen

¹² In het Engels: “provided that the regulatory authority has assessed the necessity of such a derogation”.

bevoegde instantie". Opnieuw kan dit dus niet op eigen houtje beslist worden door de distributienetbeheerder.

3.1.2. Toetsing van de artikelen 20 en 21 van het voorontwerp aan dit Europese kader

In de artikelen 20 en 21 van het voorontwerp wenst men uitvoering te geven aan dit artikel 31, lid 10 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn.

Deze artikelen stellen:

“Art. 20. *In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 mei 2020, wordt in onderafdeling IV, toegevoegd bij artikel 19, een artikel 4.1.8/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:*

“Art. 4.1.8/5. Distributienetbeheerders, de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit en hun werkmaatschappij kunnen andere netten dan elektriciteits-, en aardgasdistributienetten bezitten, ontwikkelen, beheren en exploiteren.

De Vlaamse Regering bepaalt welke netten distributienetbeheerders, de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit hun werkmaatschappij kunnen bezitten, ontwikkelen, beheren en exploiteren.”

Art. 21. *In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 mei 2020, wordt in dezelfde onderafdeling IV een artikel 4.1.8/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:*

“Art. 4.1.8/6. Distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit en hun werkmaatschappij kunnen andere activiteiten verrichten dan databeheer en de activiteiten, vermeld in titel IV van dit decreet en verordening (EU) 2019/943, als die activiteiten nodig zijn voor de distributienetbeheerder om aan zijn voormelde verplichtingen, te voldoen en als de VREG de noodzaak van een dergelijke afwijking heeft beoordeeld.

De Vlaamse Regering bepaalt op basis van de beoordeling door de VREG, vermeld in het eerste lid, welke activiteiten als vermeld in het eerste lid, de distributienetbeheerders, de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit en hun werkmaatschappij kunnen uitvoeren.

De Vlaamse Regering bepaalt welke andere activiteiten dan de activiteiten, vermeld in het eerste lid en in artikel 4.1.5, de werkmaatschappij kan uitvoeren.”

Artikel 20 van het voorontwerp vormt een **correcte omzetting** van de tweede zin van artikel 31, lid 10 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn:

- Conform het Europese kader mag een (elektriciteits)distributienetbeheerder enkel andere netten dan zijn elektriciteitsdistributienet bezitten, beheren, ontwikkelen en exploiteren als dit wordt toegestaan door *“de lidstaat of de aangewezen bevoegde instantie”*.
- In artikel 4.1.1 van het Energiedecreet staat: *“De VREG wijst, voor een aaneensluitend geografisch afgebakend gebied, een rechtspersoon aan die belast is met het beheer van het elektriciteits- en het aardgasdistributienet in dat gebied.”* Bijgevolg heeft de *“aangewezen*

bevoegde instantie” de toestemming gegeven aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders om niet alleen het elektriciteitsdistributienet, maar ook het aardgasdistributienet in dat gebied te beheren.

- Volgens het vooropgestelde nieuwe artikel 4.1.8/5 van het Energiedecreet zal de Vlaamse Regering als “aangewezen bevoegde instantie” oordelen welke andere netten ook nog door de distributienetbeheerder uitgbaat kunnen worden.

Artikel 21 vormt op het eerste zicht een correcte omzetting van de tweede zin van artikel 31, lid 10 van de Vierde Elektricitetsrichtlijn te vormen. Er zijn hierbij evenwel twee belangrijke aandachtspunten:

- (1) In artikel 21 van het voorontwerp wordt verwezen naar “voormelde verplichtingen”. In de richtlijn wordt daarentegen specifiek verwezen naar de “verplichtingen krachtens deze richtlijn of Verordening (EU) 2019/943”. Het is dan ook juister om deze termen te hanteren, temeer het niet duidelijk is naar welke verplichtingen specifiek wordt verwezen.
- (2) Daarnaast wordt in artikel 21 van het voorontwerp verwezen naar “andere activiteiten dan databeheer en de activiteiten, vermeld in titel IV van dit decreet”. Deze verwijzing naar **‘titel IV’ is te ruim** en kan **(onbedoelde) gevolgen** genereren. Ten eerste vallen onder titel IV immers ook activiteiten die in de Europese regelgeving niet worden gezien als kerntaken: namelijk ook de uitdrukkelijk **verboden activiteiten** als levering, productie en het verlenen van commerciële energiediensten vallen onder titel IV. Het kan niet de bedoeling zijn dat die - onder Europees recht verboden - activiteiten plots worden gezien als kerntaken. Dit zorgt voor een te ruime en dus niet-richtlijnconforme omzetting. Ten tweede heeft de verwijzing naar titel IV ook (al dan niet onbedoelde) gevolgen. Er worden immers consequenties gekoppeld aan de opdeling tussen de kerntaken, de andere activiteiten en de verboden activiteiten. Zo is er bij de andere activiteiten steeds een *noodzakelijkheidstoets* door de regulator. De verwijzing in artikel 21 van het voorontwerp mag er dan ook niet toe leiden dat deze noodzakelijkheidstoets wegvalt door (in de toekomst) bepaalde *de facto* andere activiteiten onterecht te bestempelen als kerntaken door deze op te nemen in titel IV. De VREG merkt dan ook op dat het essentieel is dat er in het Energiedecreet duidelijk wordt weergegeven wat juist de kerntaken van de distributienetbeheerders zijn door de **verwijzing naar titel IV te vervangen door de specifieke artikelen waar de kerntaken van de netbeheerders in zijn opgenomen**.

Om volledig in lijn te zijn met artikel 31, lid 10 van de Vierde Elektricitetsrichtlijn moet de inhoud van artikel 21 bijgevolg als volgt worden aangepast:

*“Art. 4.1.8/6. Distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit en hun werkmaatschappij kunnen andere activiteiten verrichten dan databeheer en de activiteiten, **vermeld in de artikelen [xxx]** van dit decreet en verordening (EU) 2019/943, als die activiteiten nodig zijn voor de distributienetbeheerder om aan **zijn voormelde verplichtingen krachtens de richtlijn (EU) 2019/944 of de Verordening (EU) 2019/943** te voldoen.*”

Daarnaast merkt de VREG op dat het vooral nog niet duidelijk is (ook niet uit de memorie van toelichting) hoe dit artikel 21 concreet zal worden geïmplementeerd.

- Binnen welke termijn en volgens welk proces zal concreet worden nagegaan welke kerntaken en welke “andere activiteiten” door de distributienetbeheerders en hun werkmaatschappij nog kunnen worden uitgevoerd binnen het nieuwe regelgevend kader?
- Wat met de (openbare dienst)verplichtingen die in het Energiedecreet en het Energiebesluit zijn opgelegd aan de netbeheerders en hun werkmaatschappij? Het lijkt dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen de taken en (openbare dienst)verplichtingen die opgelegd worden in of krachtens titel IV van het Energiedecreet en de verplichtingen die volgen uit andere titels van het Energiedecreet (bv. verplichtingen inzake sociale ODV, opkoopverplichting minimumsteun GSC en WKC,...). Wat zijn de intenties inzake deze laatste groep van verplichtingen?

We merken op dat beoogd wordt de werkmaatschappij, op het vlak van de mogelijke activiteiten, op dezelfde wijze te reguleren als de distributienetbeheerder. Dit blijkt uit de verwoording van art. 20 en 21 van het voorontwerp, die gelden voor zowel de distributienetbeheerder als zijn werkmaatschappij. We ondersteunen deze visie, die voortbouwt op de huidige regulering waarbij de werkmaatschappij aan dezelfde vereisten van beheersmatige en juridische onafhankelijkheid onderworpen is als de distributienetbeheerder. Gezien het feit dat alle operationele taken van de distributienetbeheerder aan de (unieke) werkmaatschappij Fluvius zijn toegewezen, achten we het opportuun dat de regulering van de taken van de werkmaatschappij identiek is aan deze van de distributienetbeheerder. **Daarom suggereren we tot schrapping van het derde lid van art. 21 van het voorontwerp van decreet.** Nog beter zou zijn als niet alleen de netbeheerders en hun werkmaatschappij, maar ook hun dochtervennootschappen onder dezelfde regels zouden vallen.

De VREG merkt op dat de distributienetbeheerders en/of Fluvius, naast hun kerntaken inzake het beheer van elektriciteits- en aardgasdistributienetten en het databeheer (en de bijhorende openbare dienstverplichtingen), op dit moment onder meer volgende andere activiteiten en activiteiten op andere netten, op zich nemen:

- de uitbating van infrastructuur voor kabeltelevisie, riolering en waterdistributie;
- het beheer van warmtenetten;
- de uitbating van het openbare verlichtingsnet met additionele dienstverlening (meldpunt, aanbestedingsdossiers, audit);
- het leveren van (data)diensten;
- de aanleg en het beheer van glasvezelnetwerk (internet, televisie); dit betreft het project “fiber to the home” of “FTTH”¹³ van Fluvius;
- het leveren van energiediensten voor lokale besturen: advies, aanleg, en technisch en administratief beheer in het kader van ‘internet of things’; Dit betreft het product ‘Fluvius+Punt’¹⁴;
- het leveren van diensten aan gemeenten: lokale besturen worden door Fluvius bijgestaan op vlak van energimanagement, energie-audits en energiezorgsystemen;
- de aanleg en het beheer van een communicatienetwerk voor lokale besturen (met mogelijke uitbreiding datacenter en GIS-applicatie).¹⁵

¹³ Voor meer informatie, zie: <https://glasvezel.fluvius.be/alles-over-glavezel/glasvezelnetwerk/wat-fiber-to-home>.

¹⁴ Voor meer informatie, zie: “Fluvius+”: <https://lokaal-bestuur.fluvius.be/nl/thema/slimme-diensten-en-tools>.

¹⁵ Voor meer informatie, zie: “Fluvius net”: <https://lokaal-bestuur.fluvius.be/nl/thema/slimme-diensten-en-tools>.

3.1.3. Bedenkingen inzake de implementatie van deze artikelen

De VREG is van mening dat bij de implementatie van deze artikelen niet alleen het Europees kader dient te worden gerespecteerd, maar ook volgende **basisprincipes**:

1. De distributienetbeheerders en hun werkmaatschappij Fluvius zouden zich moeten concentreren op hun **kerntaken**, zijnde het beheer van het elektriciteits- en aardgasdistributienet inclusief het databeheer. Dit wordt ook uitdrukkelijk vermeld in het Vlaams Regeerakkoord.

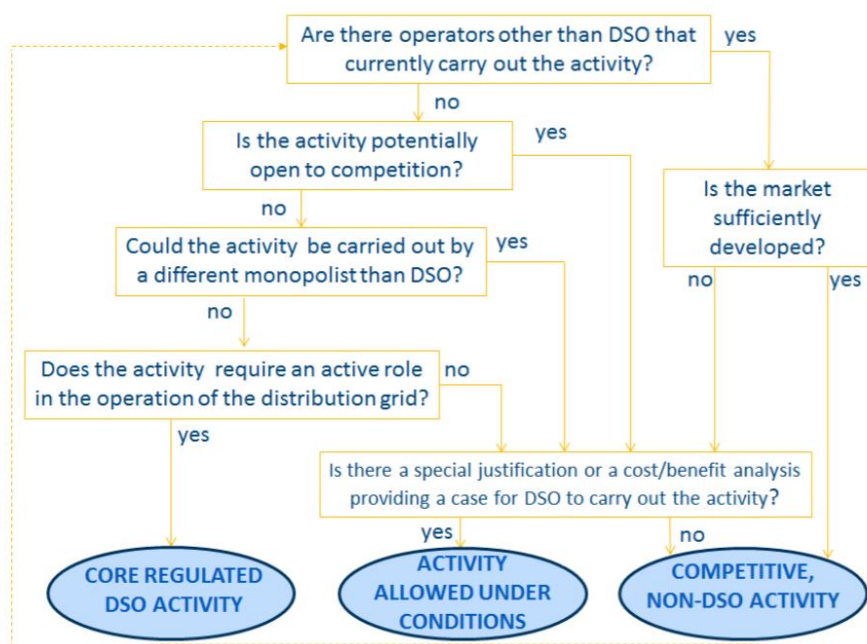
De distributienetbeheerders en Fluvius worden als netbeheerder, databeheerder en marktfacilitator binnen de elektriciteits- en aardgasmarkt op dit moment al geconfronteerd met aanzienlijke uitdagingen en verplichtingen, zoals het bewaken van de impact van de energietransitie op hun netwerk, de lancering van Atrias/MIG-6 in september 2021, de versnelde uitrol van de digitale meter, de ontwikkeling van de flexibiliteitsmarkt, het faciliteren van dynamische prijscontracten, terugleveringscontracten, het energiedelen en de peer-to-peer verkoop...). Het is al een enorme uitdaging om deze uitdagingen en verplichtingen correct en tijdig na te leven.

2. Een tweede basisprincipe zou moeten zijn dat aan de distributienetbeheerders en Fluvius geen activiteiten mogen worden opgelegd of toegestaan die ook uitgevoerd kunnen worden door een andere (commerciële) marktpartij. Indien de marktwerking kan spelen, dient dit steeds de voorkeur te krijgen.¹⁶

CEER (Council of European Energy Regulators) beargumenteerde dit grondig in een visienota over de wenselijkheid van betrokkenheid van de distributienetbeheerder bij andere activiteiten dan de kernactiviteiten¹⁷. Dit moet, volgens CEER, mede afhangen van de vraag of er andere (potentiële) aanbieders zijn op de markt, en de vraag of de markt voldoende ontwikkeld is. De VREG kan zich volledig achter deze visie en werkwijze scharen. CEER stelde daarin een nuttig instrument voor, met name een beslissingsboom aan de hand waarvan beslist kan worden om de distributienetbeheerder al of niet een welbepaalde (niet-kern)taak op te laten nemen of te verplichten om deze taak op te nemen.

¹⁶ Dit principe is ook min of meer terug te vinden in artikel 18 (3) van de Richtlijn Energie-efficiëntie 2012/27 dat bepaalt: *“De lidstaten zorgen ervoor dat energiedistributeurs, distributiesysteembeheerders en detailhandelaars in energie zich onthouden van activiteiten die een belemmering kunnen vormen voor de vraag naar en de levering van energiediensten of andere maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie, of die de ontwikkeling van de markt voor dergelijke diensten of maatregelen in de weg staan, waaronder marktafscherming of misbruik van machtspositie.”*

¹⁷ CEER, New Services and DSO Involvement - A CEER Conclusions Paper, te consulteren op: <https://www.ceer.eu/documents/104400/-/-/ef4d6e46-e0a5-f4a4-7b74-a6d43e74dde8>.

Een bijzondere casus daarbij zijn de activiteiten van Fluvius met betrekking tot **warmtenetten**. Zo moet de aandacht worden gevestigd op het feit dat Fluvius in de eerste instantie fungeert als aardgasdistributienetbeheerder, een netwerk dat in principe concurrentie vormt voor de warmtenetten. De vrees is niet onterecht dat dit ontwikkelingen binnen de warmtesector kan tegenhouden aangezien Fluvius weinig *incentive* heeft om zichzelf te beconcurreren.

- Als het beheer van andere netten of het uitvoeren van andere activiteiten dan de kerntaken toegelaten wordt aan de distributienetbeheerder of werkmaatschappij, met respect voor het Europese kader, dan dient voor deze activiteiten **minstens een gescheiden boekhouding** te worden gevoerd.¹⁸ Deze vereiste werd reeds in onze tariefmethodologie opgelegd aan de distributienetbeheerders in het kader van de uitvoering van een richtsnoer uit artikel 4.1.32 van het Energiedecreet ("14° de kruissubsidiëring tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten is niet toegestaan").¹⁹

Om nog beter **kruissubsidies** te vermijden tussen de gereguleerde en niet-gereguleerde taken van de distributienetbeheerder zou het nog beter zijn om het "Elia-model" te overwegen, waarbij de gereguleerde en de niet-gereguleerde activiteiten worden opgesplitst, en duidelijk worden ondergebracht in **aparte rechtspersonen**.

¹⁸ In artikel 56, derde en vierde lid, van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn is deze verplichting opgelegd ten aanzien van transmissiesysteembeheerders: "3. Om discriminatie, kruissubsidiëring en concurrentievervalsing te voorkomen, voeren elektriciteitsbedrijven intern een afzonderlijke boekhouding voor al hun transmissie- en distributieactiviteiten, zoals zij zouden moeten doen indien die activiteiten door verschillende bedrijven werden uitgevoerd. Zij stellen ook al dan niet geconsolideerde jaarrekeningen op voor andere activiteiten op het gebied van elektriciteit, die geen verband houden met transmissie en distributie. Inkomsten die voortvloeien uit de eigendom van het transmissie- of distributiesysteem worden in de boekhouding gespecificeerd. In voorkomend geval voeren zij een boekhouding op geconsolideerde basis voor hun andere, niet op elektriciteitsgebied liggende activiteiten. De interne boekhouding bevat per activiteit een balans en een winst-en-verliesrekening. 4. Bij de accountantscontrole zoals bedoeld in lid 2 wordt in het bijzonder nagegaan of de verplichting tot voorkoming van discriminatie en kruissubsidiëring zoals bedoeld in lid 3 wordt nagekomen."

¹⁹ VREG, Tariefmethodologie voor distributie elektriciteit en aardgas gedurende de reguleringsperiode 2021-2024, § 13.4.

Bovenstaande drie principes worden terecht ook gemeld in het Vlaams regeerakkoord, waarin bepaald is: *“Met het oog op transparantie, financiële stabiliteit en het vermijden van kruissubsidiëring realiseren we bij netbeheerders en Fluvius een analytische **boekhouding met scheiding tussen de verschillende (energie) gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten.** Volgens het nieuwe opzet van de elektriciteitsmarkt moeten energiediensten, zoals bijvoorbeeld opslag, **marktgebaseerd en concurrerend** zijn. Daarom laten we niet toe dat netbeheerders energieopslagfaciliteiten bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren. De taken van netbeheerders en Fluvius zullen in het kader van een kerntakendebat worden herbekeken. Dit vooral om te zorgen dat de netbeheerders en Fluvius zich **maximaal concentreren op hun kerntaak: een goed werkend distributienet dat de uitdagingen van morgen aan kan.**”*

3.2. Taken en bevoegdheden van de VREG inzake gesloten distributienetten (GDN)

Artikel 48 van het voorontwerp bepaalt dat aan artikel 4.6.1 van het Energiedecreet een vierde paragraaf wordt toegevoegd die luidt als volgt:

“§4. De VREG ontheft de beheerders van een gesloten distributienet van elektriciteit van de plicht om de volgende taken en verplichtingen te vervullen:

1° de vereiste om de energie die ze gebruiken om energieverliezen te dekken en om in de niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten in hun systeem te voorzien, te kopen volgens transparante, niet-discriminerende en marktgebaseerde procedures, vermeld in artikel 4.6.3, eerste lid, 14°;

2° de vereiste dat de VREG de tarieven of de methodes om ze te berekenen, vermeld in artikel 4.6.10, tweede lid, goedkeurt vóór ze in werking treden;

3° de vereiste om flexibiliteitsdiensten te kopen, vermeld in artikel 4.6.3, eerste lid, 15°;

4° de vereiste om het gesloten distributienet te ontwikkelen op basis van een investeringsplan, vermeld in artikel 4.6.3, eerste lid, 16°;

5° de vereiste om geen oplaadpunten voor elektrische voertuigen te bezitten, te ontwikkelen, te beheren of te exploiteren, vermeld in artikel 4.6.4, derde lid;

6° de vereiste om geen elektriciteitsopslagfaciliteiten te bezitten, te ontwikkelen, te beheren of te exploiteren, vermeld in artikel 4.6.4, tweede lid.”

In lijn met de Vierde Elektriciteitsrichtlijn wordt uitgegaan van het principe dat de beheerder van een gesloten distributienet een netbeheerder is, met de bijbehorende taken en verplichtingen. De beheerder van een gesloten distributienet kan echter van één of meerdere verplichtingen worden ontheven door de regulator.

Artikel 38 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn²⁰ bepaalt dat lidstaten *“kunnen voorzien in regulerende instanties om de beheerder van een gesloten distributiesysteem te ontheffen van: a [...].”* Het staat dus aan de lidstaten vrij (“kunnen”) om te beslissen of beheerders van een gesloten

²⁰ Artikel 38 Vierde Elektriciteitsrichtlijn: 2. Gesloten distributiesystemen worden voor de toepassing van deze richtlijn als distributiesystemen beschouwd. De lidstaten kunnen voorzien in **regulerende instanties om de beheerder van een gesloten distributiesysteem te ontheffen van:** a) de vereiste van artikel 31, leden 5 en 7, om de energie die hij gebruikt om energieverliezen te dekken en in de niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten in zijn systeem te voorzien, te kopen volgens transparante, niet-discriminerende en marktgebaseerde procedures; b) de vereiste van artikel 6, lid 1, dat tarieven of de methodes voor de berekening hiervan moeten overeenkomstig artikel 59, lid 1, worden goedgekeurd alvorens zij in werking treden; c) de vereisten van artikel 32, lid 1, om flexibiliteitsdiensten te kopen en van artikel 32, lid 3, om het systeem van de exploitant te ontwikkelen op basis van netwerkontwikkelingsplannen; d) de vereiste van artikel 33, lid 2, om geen oplaadpunten voor elektrische voertuigen te bezitten, te ontwikkelen, te beheren of te exploiteren, en e) de vereiste van artikel 36, lid 1, om geen energieopslagfaciliteiten te bezitten, te ontwikkelen, te beheren of te exploiteren.

distributienet aan alle verplichtingen uit de richtlijn moeten voldoen, dan wel of er een mogelijkheid tot ontheffing moet bestaan.

Indien de lidstaat voorziet in de mogelijkheid tot ontheffing(en) wordt het aan de regulator overgelaten om te beslissen van welke verplichtingen de beheerder al dan niet kan ontslaan worden. Punt 3 van artikel 38 vervolgt immers met “*Indien er een ontheffing wordt toegestaan* uit hoofde van lid 2, worden de geldende tarieven of de methodes voor de berekening hiervan herzien en goedgekeurd overeenkomstig artikel 59, lid 1”. Dit impliceert een beleidsmarge in hoofde van de VREG, gekoppeld aan de bevoegdheid inzake tarieven.

De huidige formulering van artikel 48 van het voorontwerp – waarbij is bepaald dat de VREG de beheerders van een gesloten distributienet ontheft – is dan ook niet conform met de Vierde Elektriciteitsrichtlijn. Bovendien omvat de formulering uit het voorontwerp ook een contradictie: indien er geen beleidsmarge aanwezig is voor de regulator, waarom dan überhaupt de mogelijkheid tot een ontheffing door de regulator voorzien? De richtlijn had dan evengoed kunnen bepalen dat de lidstaten zelf in de ontheffingen mogen voorzien.

Artikel 48 dient bijgevolg aangepast te worden tot: “De VREG kan de beheerders van een gesloten distributienet ontheffen van de verplichting om volgende taken en verplichtingen te vervullen.”

3.3. Actieve afnemers, energiegemeenschappen, energiedelen en peer-to-peerhandel

3.3.1. Kosten-batenanalyse VREG

Het nieuwe art. 4.8.4, §4, eerste lid Energiedecreet (ingevoegd bij art. 58 van het voorontwerp van decreet) bepaalt dat de Vlaamse Regering aan de VREG zal vragen om via een kosten-batenanalyse te onderzoeken in welke mate energiegemeenschappen kunnen bijdragen aan de ontlasting van het distributienet, inclusief de vermeden investeringen in het net (*avoided costs*), en de relevante vergoedingen en kortingen op nettarieven te onderzoeken die daarvoor desgevallend kunnen worden voorzien ten aanzien van de hernieuwbare energiegemeenschappen en de energiegemeenschappen van burgers.

We beschouwen deze vraag als een uitbreiding van ons reeds geplande onderzoek over injectietarieven. De bijdrage aan de ontlasting van het net, inclusief eventuele vermeden investeringen, is *in se* niet verschillend naargelang de decentrale productie beheerd wordt door individuele producenten of energiegemeenschappen. De fysische stromen op het net, en bijgevolg de effecten op het beheer en de exploitatie van het net, worden immers niet beïnvloed door commerciële of contractuele relaties tussen producenten en verbruikers.

Voorts vraagt de VREG om de zinsnede “en kortingen op nettarieven te onderzoeken die daarvoor desgevallend kunnen worden voorzien ten aanzien van de hernieuwbare energiegemeenschappen en de energiegemeenschappen van burgers” in het nieuwe art. 4.8.4, §4, eerste lid Energiedecreet (ingevoegd bij art. 58 van het voorontwerp van decreet) **te schrappen**.

Op grond van zijn exclusieve bevoegdheid inzake distributienettarieven, en zijn onafhankelijkheid bij de uitoefening ervan, heeft de VREG sowieso de bevoegdheid om de tarifaire behandeling van

energiegemeenschappen te onderzoeken. De tariefmethodologie zou kunnen voorzien in een specifieke tarifaire behandeling, doch enkel ingeval daartoe gegronde redenen bestaan.

Wanneer in onze tariefmethodologie regels zouden worden opgenomen die specifiek gaan over tarifiering van actieve afnemers en energiegemeenschappen, zullen deze uiteraard in lijn moeten zijn met de vereisten die de EU-richtlijnen stellen. In deze EU-richtlijnen zijn verschillende bepalingen m.b.t. de tarifaire behandeling van energiegemeenschappen opgenomen. De meeste van die bepalingen spreken voor zich en zijn een concretisering van de belangrijkste algemene tarifaire beginselen. Zo stelt art. 16, §1, e) Vierde Elektriciteitsrichtlijn dat energiegemeenschappen van burgers worden onderworpen aan transparante en niet-discriminerende nettarieven die de kosten weerspiegelen, en bevat art. 22, §4, d) een analoge bepaling.

Daarnaast bevatten beide vermelde richtlijnartikelen een nieuw vereiste specifiek voor energiegemeenschappen, nl. dat zij op voldoende en evenwichtige wijze moeten bijdragen aan het delen van de totale kosten van het systeem. M.b.t. energiedelen in de schoot van energiegemeenschappen, vermeldt art. 16, §3 in fine nog dat als elektriciteit wordt gedeeld, dat gebeurt zonder afbreuk te doen aan geldende nettarieven, heffingen en vergoedingen.

Om bovenvermelde redenen vraagt de VREG de schrapping van de zinsnede in het nieuwe art. 4.8.4, §4, eerste lid Energiedecreet (ingevoegd bij art. 58 van het voorontwerp van decreet), zoals hierboven aangegeven. In het bijzonder vindt de VREG de formulering “kortingen op nettarieven” voorbarig.

3.3.2. Evenwichtsverantwoordelijkheid

Evenwichtsverantwoordelijkheid van actieve afnemers

Het nieuwe artikel 4.1.17/1, §2 Energiedecreet bepaalt dat de dienstverlener van flexibiliteit financieel verantwoordelijk is voor de onbalansen die hij in het elektriciteitsnet veroorzaakt. De FSP draagt de verantwoordelijkheid van de activering van flexibiliteit of belast een evenwichtsverantwoordelijke met die verantwoordelijkheid. Dit is een correcte omzetting van artikel 17 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn. Verder bepaalt het nieuwe art. 4.4.2 §1, laatste lid Energiedecreet dat elke actieve afnemer financieel verantwoordelijk is voor de onbalansen die hij in het elektriciteitsnet veroorzaakt. De actieve afnemer draagt de evenwichtsverantwoordelijkheid van zijn activiteiten, of belast een evenwichtsverantwoordelijke met die verantwoordelijkheid. De actieve afnemer kan volgens het nieuwe art. 4.4.2, §1, punt 5° Energiedecreet echter optreden als dienstverlener van flexibiliteit of als deelnemer aan flexibiliteit. Wat betreft de financiële verantwoordelijkheid voor de onbalansen die deze daarbij veroorzaakt, leiden de hierboven vermelde bepalingen tot een inconsistentie. Zo is het voor een flexibiliteitsdienst de FSP die verantwoordelijk is voor de onbalansen, niet de deelnemer aan flexibiliteit. Echter, art. 4.4.2 §1, laatste lid Energiedecreet stipuleert dat de actieve afnemer altijd verantwoordelijk is, dus ook als deze enkel deelnemer aan flexibiliteit is. We veronderstellen dat dit niet de bedoeling is.

We suggereren om te verduidelijken dat financiële verantwoordelijkheid voor de onbalansen enkel geldt als de actieve afnemer zelf optreedt als dienstverlener van flexibiliteit of aggregator.
--

Evenwichtsverantwoordelijkheid van energiegemeenschappen

Artikel 4.8.4, §1, laatste lid (ingevoegd bij art. 58 van het voorontwerp van decreet) stelt:

“Elke energiegemeenschap van burgers en elke hernieuwbare energiegemeenschap zijn financieel verantwoordelijk voor de onbalansen die ze in het elektriciteitsnet veroorzaken voor zover zij als toegangshouder werden aangeduid op de toegangspunten van hun vennoten of leden. Ze dragen de evenwichtsverantwoordelijkheid van hun activiteiten of belastingen een evenwichtsverantwoordelijke met die verantwoordelijkheid.”

Er wordt een koppeling gemaakt tussen toegangshouderschap en de financiële verantwoordelijkheid voor onbalans. Tegelijk leggen de artikelen 36 en 52 van het voorontwerp van decreet op dat er per toegangspunt slechts één toegangshouder kan worden gekozen (zie hierover meer *infra*). Bovendien zou een afnemer door de aanpassing voorgesteld in art. 45 van het voorontwerp van decreet tegelijk over meerdere elektriciteitsleveringscontracten moeten kunnen beschikken. Het lijkt ons echter dat de verschillende leveranciers waarmee deze contracten worden gesloten, telkens afzonderlijk zouden moeten instaan voor hun onbalans. Hetzelfde geldt voor de injectie van een prosumant die voor zijn injectie een aparte leverancier koos. Verder kan de energiegemeenschap ook de rol van onafhankelijke FSP of onafhankelijke aggregator opnemen zonder dat hij de toegangshouder of leverancier van zijn leden is. Dat staat zo in het nieuwe artikel 4.8.4 §1 Energiedecreet (ingevoegd bij art. 58 van het voorontwerp van decreet). In het geval dat de energiegemeenschap de rol van FSP opneemt, geldt ook dat hij verantwoordelijk is voor de onbalansen die veroorzaakt worden bij flexibiliteit of dat hij een evenwichtsverantwoordelijke belast met die verantwoordelijkheid. We veronderstellen dat het niet de bedoeling is dat dit wordt uitgesloten.

We stellen voor om art. 4.8.4, §1, laatste lid te veralgemenen, door de bijzin *“voor zover zij als toegangshouder werden aangeduid op de toegangspunten van hun vennoten of leden”* te schrappen. Zo wordt de verantwoordelijkheid van energiegemeenschappen voor de onbalansen die hun activiteiten veroorzaken veralgemeend, maar blijft uiteraard wel de mogelijkheid om de evenwichtsverantwoordelijkheid uit te besteden, bestaan.

Evenwichtsverantwoordelijkheid bij energiedelen en peer-to-peerverkoop

Zowel art. 7.2.1, §1, laatste lid (ingevoegd bij art. 60 voorontwerp van decreet) en art. 7.2.2, §2, laatste lid (ingevoegd bij art. 61 voorontwerp van decreet) bepalen: *“De gemeten energie op het toegangspunt wordt bij de berekening van de onbalans [...]niet gewijzigd door de uitgewisselde energie in het kader van de uitoefening van de activiteit, vermeld in het tweede lid”*

In het bijzonder de toevoeging van het woord *“onbalans”* neemt een sterke voorafname op de manier waarop energiedelen en peer-to-peer handel in de praktijk kan worden uitgewerkt. Wij begrijpen dit immers zo dat nog steeds het volledige gemeten volume in het kader van de allocatie zal worden toegewezen aan de op het punt actieve leverancier(s). Een volume kan slechts één keer worden toegewezen. Dit houdt dus in dat de volumes die uitgewisseld worden via deze regelingen niet zullen worden toegewezen aan de deelnemende partijen.

Wij kunnen niet afleiden uit de memorie van toelichting of die voorafname bedoeld was. We willen er in ieder geval op wijzen dat de uitwisselingen van energiedelen en peer-to-peer verkoop effecten

veroorzaken in de portefeuilles van leveranciers en hun evenwichtsverantwoordelijken. Om een (ernstige) marktverstoring te vermijden, dient de praktische uitwerking van deze rechten te corrigeren voor die effecten. Door de invoeging van de bepaling kan er discussie ontstaan of een dergelijke correctie in de portfolio's van de marktpartijen decretaal is toegestaan. Het schrappen van het woord "onbalans" uit het voorontwerp, zou meer mogelijkheden voor die correctie openlaten.

We stellen voor om in de opsomming van art. 7.2.1, §1, laatste lid, en art. 7.2.2, §2, laatste lid, het woord "onbalans," te schrappen.

3.3.3. Delegaties m.b.t. energiedelen en peer-to-peerhandel

In het nieuwe art. 7.2.1 Energiedecreet, dat wordt ingevoegd door art. 60 van het voorontwerp van decreet en dat betrekking heeft op **energiedelen**, is de volgende delegatie opgenomen:

"§2. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen voor energiedelen. De regels hebben betrekking op de minimale bepalingen van de overeenkomsten die worden gesloten tussen de betrokken partijen, met inbegrip van het vastleggen van de benodigde gegevens, waaronder de meting en meetgegevens, en de voorwaarden waaraan de methodieken voor de berekening van energiehoeveelheden voor de allocatie, reconciliatie, facturatie en de aanpassingen aan die berekeningen moeten voldoen.

De Vlaamse Regering bepaalt de fasering en timing om energiedelen te operationaliseren."

In het nieuwe art. 7.2.2 Energiedecreet, dat wordt ingevoegd door art. 61 van het voorontwerp van decreet, vinden we voor wat betreft **peer-to-peerhandel van groene stroom** een analoge delegatie aan de Vlaamse Regering terug.

Kortom, deze delegaties hebben tot gevolg dat de Vlaamse Regering de fasering en de timing om energiedelen en peer-to-peerhandel van groene stroom te operationaliseren, zal bepalen. Daarnaast bieden deze delegaties aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid om nadere regels te bepalen voor wat de 'technische implementatie' van deze activiteiten betreft, binnen de in de geciteerde bepalingen vermelde grenzen.

In de memorie van toelichting bij artikelen 60 en 61 van het voorontwerp van decreet worden deze delegaties als volgt verantwoord: *"De betrokken marktpartijen zijn zowel technisch, operationeel en procesmatig nog niet klaar om deze activiteit in de praktijk mogelijk te maken. Deze processen zijn lopende of dienen nog opgestart te worden. Er moet echter gestreefd worden naar een snelle en volledige implementatie maar wellicht zal dit gefaseerd gebeuren gezien deze verschillende technische en operationele processen gefaseerd en niet allemaal op hetzelfde moment zullen afgerond zijn. Er wordt met deze marktpartijen bekeken welke timing en fasering haalbaar is om een snelle en volledige implementatie na te streven."*

We merken hierbij op dat deze delegaties aan de Vlaamse Regering de 'technische implementatie' van energiedelen en peer-to-peerhandel van groene stroom nog complexer kunnen maken. Ingeval de Vlaamse Regering besluit nadere regels uit te vaardigen voor deze activiteiten, dan zou de technische implementatie niet alleen in de technische reglementen van de VREG worden geregeld, doch ook in het Energiebesluit. Het hoeft geen betoog dat in dit geval de timing voor een volledige

technische implementatie sowieso nog verder dreigt op te schuiven. Zowel aan de wijziging van het Energiebesluit als aan een herziening van de technische reglementen gaat immers een heel proces vooraf (wat de technische reglementen betreft: o.m. een voorafgaand stakeholdersoverleg en een publieke consultatie voorzien in art. 4.2.1, §1 Energiedecreet, en een goedkeuring door de raad van bestuur van de VREG voorzien in art. 3.1.8, tweede lid, punt 7° Energiedecreet). Om te vermijden dat de VREG maar nuttig zijn technische reglementen kan herzien ná de opname van nadere regels in het Energiebesluit – wat voor een nog verdere vertraging zou zorgen – is o.i. een zeer nauwe onderlinge afstemming tussen de Vlaamse Regering en de VREG in elk geval wenselijk.

3.3.4. Eén toegangshouder per toegangspunt

Artikel 36 van het voorontwerp van decreet houdt een aanpassing in aan artikel 4.1.18, §1, tweede lid Energiedecreet. Dit zou er dan als volgt uit zien:

“§ 1. Afnemers en producenten hebben recht op toegang tot een distributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit voor respectievelijk de afname en injectie van elektriciteit of aardgas. De technische reglementen bepalen wie door de toegangsgerechtigden, bedoeld in het voorgaande lid, als toegangshouder op een toegangspunt aangeduid kan worden.

Op elk toegangspunt kan slechts één toegangshouder worden aangeduid.”

Artikel 52 van het voorontwerp van decreet houdt eenzelfde aanpassing in voor gesloten distributienetten (aan artikel 4.6.9, §1, tweede lid Energiedecreet).

Het is ons niet geheel duidelijk welke doelstelling de regelgever nastreeft met deze aanpassing.

In het kader van energiedelen bepaalt artikel 60 van het voorontwerp van decreet dat de titularis van een toegangspunt (minstens) één toegangshouder aanduidt op het toegangspunt: *“De titularis van het toegangspunt wijst bij energiedelen altijd een toegangshouder aan op het toegangspunt. Die toegangshouder kan in geen geval de netbeheerder zijn.”* M.b.t. peer-to-peerhandel van groene stroom voorziet art. 61 van het voorontwerp van decreet in een analoge verplichting. In de memorie van toelichting bij de vermelde artikelen wordt wél verduidelijkt dat de bedoeling van deze bepalingen is om ervoor te zorgen dat alle plichten (bijvoorbeeld inzake aanduiden evenwichtsverantwoordelijkheid, openbardienstverplichtingen, heffingen en certificatenverplichtingen) die van toepassing zijn voor een toegangshouder op een toegangspunt ook blijven gelden en geïnd kunnen worden in het kader van energiedelen resp. peer-to-peerhandel van groene stroom.

De nieuwe zinssnede uit de artikelen 36 en 52 van het voorontwerp is meer algemeen toepasbaar, maar zijn ook strikter in die zin dat er slechts (hoogstens) één toegangshouder per toegangspunt kan worden aangeduid.

We stellen een aantal moeilijkheden vast die deze verstrenging met zich mee zou kunnen brengen. In het TRDE van september 2019 voerden we in dat vanaf 1 januari 2021 een distributienetgebruiker een tweede allocatiepunt in gebruik kan nemen voor injectie. Op dat allocatiepunt duidt hij in dat geval ook een toegangshouder en (via de toegangshouder een) evenwichtsverantwoordelijke aan. De voorgestelde aanpassing aan artikel 36 maakt dit onmogelijk. In ieder geval zal een bepaalde periode bestaan waarin het TRDE in strijd is met het Energiedecreet. Dit zou vermeden kunnen worden door de specificatie toe te voegen dat afnemers slechts één

toegangshouder voor afname kunnen aanduiden. We merken ook op dat op verschillende gesloten distributienetten complexe configuraties bestaan met meerdere toegangshouders per toegangspunt. Het nieuw ingevoerde artikel dreigt deze bestaande situaties onmogelijk te maken.

We begrijpen dat de regelgever wil garanderen dat er voor elke afname een toegangshouder is aangeduid, zodat alle verplichtingen die rusten op de afname via die toegangshouder kunnen worden toegepast. Een kleine aanpassing in de formulering zou hetzelfde recht kunnen garanderen, zonder daarmee de onduidelijke situatie te creëren dat het TRDE in strijd is met deze bepaling. Anderzijds zouden wij aanraden dat het effect op GDN's van deze bijkomende bepaling verder met hen onderzocht wordt.

De VREG stelt voor om de zinssnede aan te passen naar "Op elk toegangspunt kan voor de afname slechts één toegangshouder worden aangeduid".

We stellen daarnaast nog vast dat nieuwe verplichtingen zoals de mogelijkheid tot energiedelen, peer-to-peerhandel en meerdere leveranciers voor één afnemer, in combinatie met het bestaande marktmodel met één toegangshouder (voor afname), zorgen voor een erg ongelijke verdeling van verantwoordelijkheden. Al deze uitwisselingen veroorzaken immers een daling in het aandeel van de energiecomponent die een toegangshouder in zijn rol van leverancier kan factureren, en een stijging in de lasten die hij enkel doorrekent (en waarvoor hij de volledige verantwoordelijkheid van wanbetaling draagt).

3.4. Aankopen van flexibiliteit door de netbeheerder (art. 11, 30 en 42)

In artikel 11 van het voorontwerp wordt aan artikel 4.1.6 van het Energiedecreet (betreffende de taken van de distributienetbeheerder) een nieuwe taak °13 toegevoegd:

*"13° flexibiliteitsdiensten aankopen, voor het beheer van **lokale congestie binnen het dekkingsgebied of voor redispatching**, waarvoor de elektriciteitsdistributienetbeheerder of de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit de aanvrager van flexibiliteit is, **in de vorm van producten die gevaloriseerd worden op andere markten dan de termijnmarkt, de day-aheadmarkt, de intradaymarkt, de strategische reservemarkt en de balanceringsmarkten**, met het oog op het efficiëntere beheer en de efficiënte ontwikkeling van het elektriciteitsdistributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit;"*

Deze taak vormt een omzetting van artikel 32 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en artikel 13 van de nieuwe Elektriciteitsverordening.²¹

Gelet op de bevoegdheidsverdeling is het terecht dat de aankoop van flexibiliteitsdiensten door een netbeheerder enkel kan dienen voor het beheer van lokale congestie binnen het dekkingsgebied van de distributienetbeheerder of de beheerder van het plaatselijk vervoernet zelf (art. 32) of voor redispatching (art. 13). De distributienetbeheerders kunnen inderdaad enkel binnen dit kader de rol van aanvrager van flexibiliteit (FRP) aannemen. Andere flexibiliteitsdiensten, zoals bijvoorbeeld voor *balancing*, zijn federale bevoegdheid.

Dit moet echter los gezien worden van op welke *markten* de **dienstverlener van flexibiliteit** (hierna afgekort: FSP), die aangesteld wordt door de DNB, de diensten **aankoopt**.

²¹ Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit, Pb.L 14 juni 2019, 158/54.

Er is immers een wezenlijk verschil tussen het benutten van de flexibiliteit (*welke diensten* hiervoor gebruikt worden) en de aankoop (op *welke markt*) ervan. De DNB kan de flexibiliteitsdiensten enkel *benutten* voor zijn eigen, lokale congestie (en redispatching). Dit wil echter niet zeggen dat deze diensten door de FSP (waarop de netbeheerder steeds beroep doet) ook enkel lokaal dienen te worden aangekocht. De FSP moet vrij zijn om op elke markt aan te kopen.

Door expliciet te bepalen dat de flexibiliteitsdiensten “op andere markten dan de termijnmarkt, de day-aheadmarkt, de intradaymarkt, de strategische reservemarkt en de balanceringsmarkten” moeten gekocht worden, kan de FSP - en derhalve ook de distributienetbeheerder - slechts op zeer beperkte wijze flexibiliteit aankopen. Door deze bewoording kan de FSP (en dus distributienetbeheerder) enkel flexibiliteit aankopen op andere markten of wordt de distributienetbeheerder gedwongen om een eigen, lokale markt te organiseren. Door de aankoopmogelijkheden dermate te beperken, zal dit in de praktijk vaak de meest economisch efficiënte aankoop in de weg staan, waardoor de distributienetbeheerder uiteindelijk zal moeten opteren voor (minder wenselijke) netinvesteringen of technische flexibiliteit. Het nieuwe, Europese regelgevend kader vereist immers dat de DNB in het algemeen een afweging moet maken tussen enerzijds het aankopen van flexibiliteit en anderzijds een netinvestering. De restrictieve formulering uit het voorontwerp kan er dan ook toe leiden dat de DNB moet concluderen dat een eigen lokale markt opzetten economisch niet interessant is en dat hij toch een netinvestering moet overgaan of toch naar technische flexibiliteit moet grijpen, hoewel de aankoop van flexibiliteit op één van de vermelde markten goedkoper was geweest. Dit fnuikt de Europese geest die juist *commerciële flexibiliteit* wenst te stimuleren.

Bovendien kan dergelijke restrictieve formulering ook een toekomstige samenwerking tussen de transmissienetbeheerder en de distributienetbeheerders voor de organisatie van de congestiemarkten verhinderen. Idealiter dient een DNB, **via een dienstverlener van flexibiliteit** (hij kan immers zelf nooit de rol van dienstverlener van flexibiliteit opnemen) dan ook in staat te zijn om op alle markten flexibiliteitsdiensten aan te kopen. De regels die gelden op die markten, zijn zonder uitzondering van toepassing.

De uitsluiting van de diverse markten is wellicht ingegeven vanuit bevoegdheidsrechtelijke bezorgdheden. Er dient echter op gewezen te worden dat juist de uitsluiting van deze markten ingaat tegen de federale bevoegdheden. Het is immers niet aan de Vlaamse regelgever om te bepalen dat FSP's niet mogen aankopen op deze markten. De federale regels laten juist toe dat een FSP op deze markten aankoopt, zolang hij de federale regels volgt en respecteert.²²

De VREG stelt dan ook voor om de expliciete vermelding van de specifieke markten te schrappen en de FSP/DNB zo de mogelijkheid te laten op welke markten hij flexibiliteitsdiensten aankoopt:

“13° flexibiliteitsdiensten aankopen, voor het beheer van lokale congestie binnen het dekkinggebied of voor redispatching, waarvoor de elektriciteitsdistributienetbeheerder of de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit de aanvrager van flexibiliteit is, in de vorm van producten die gevaloriseerd worden, met het oog op het efficiëntere beheer en de efficiënte ontwikkeling van het elektriciteitsdistributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit;”

²² Een voorbeeld hoe dit kan werken is dat de DNB een eigen aanbesteding organiseert met zijn voorwaarden voor de congestiedienst. Verschillende FSP's nemen hieraan deel en de FSP die de aanbesteding wint vervult de voorwaarden van de congestiedienst door een aankoop op de DA-markt. Dit kan evengoed door het inzetten van eigen resources van de FSP, maar op zijn minst zijn de mogelijkheden dan open voor de FSP.

Ook in artikel 30 van het voorontwerp (*specificaties voor de aankoop van flexibiliteitsdiensten*)²³ komt dezelfde opsomming voor, evenals in artikel 42 van het ontwerpdecreet (*methodologie en regels voor flexibiliteit voor congestiebeheer en niet frequentie-gerelateerde ondersteunende diensten*).²⁴

4. Punctuele opmerkingen

Hieronder formuleert de VREG nog een aantal punctuele opmerkingen bij de formulering van de artikelen van het voorontwerp of de memorie hierbij.

4.1. Definities

Definitie “Gesloten distributienet”

De definitie van gesloten distributienet wordt krachtens art. 3, punt 22° van het voorontwerp als volgt gewijzigd: *22° in punt 56°/2, b), worden de woorden “of de daarmee verwante bedrijven” vervangen door de zinsnede “, of de ondernemingen die daarmee verbonden of geassocieerd zijn”;*

Terecht wordt het begrip “verwante bedrijven” vervangen door “ondernemingen die daarmee verbonden of geassocieerd zijn” aangezien deze laatste begrippen, in tegenstelling tot het huidige begrip, reeds duidelijk gedefinieerd zijn in het Energiedecreet.²⁵

We adviseren evenwel om het vooropgestelde punt 56°/2, b) aan te vullen met het volgende: **“al dan niet inclusief de daarmee verbonden of geassocieerde ondernemingen”**.

De woorden ‘al dan niet inclusief’ impliceren dat er, met het oog op de kwalificatie als gesloten distributienet, elektriciteit of aardgas gedistribueerd moet worden aan de *eigenaar of beheerder* van het gesloten distributienet *zelf* (= primaire distributie). *Daarnaast* wordt, bij het beoordelen

²³ “Art. 4.1.17/4. §1. De elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit bepalen de specificaties voor de aankoop van flexibiliteitsdiensten, voor het beheer van lokale congestie binnen hun dekkingsgebied of voor redispatching waarvoor de elektriciteitsdistributienetbeheerder of de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit de aanvrager van flexibiliteit is, in de vorm van producten die gevaloriseerd worden op andere markten dan de termijnmarkt, de day-aheadmarkt, de intradaymarkt, de strategische reservemarkt en de balanceringsmarkten, en, als dat van toepassing is, gestandaardiseerde marktproducten voor die diensten, na een transparant en participatief overleg met de transmissienetbeheerder en alle relevante marktdeelnemers. Die specificaties worden, na dit overleg, ter goedkeuring voorgelegd aan de VREG.

²⁴ [...] “14° de methodologie die gebruikt wordt door de elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit bij de aankoop van elektriciteit voor het dekken van netverliezen, de aankoop van niet-frequentie gerelateerde ondersteunende diensten en de aankoop van alle vormen van flexibiliteit, waarvoor de elektriciteitsdistributienetbeheerder of de beheerder van het plaatselijke vervoernet van elektriciteit de aanvrager van flexibiliteit is onder de vorm van producten die gevaloriseerd worden op andere markten dan de termijnmarkt, day-ahead markt, de intraday markt, de strategische reservemarkt en de balanceringsmarkten, in het bijzonder van lokale congestie binnen hun eigen dekkingsgebied en de informatieverplichtingen daarover;

²⁵ 84° met een onderneming geassocieerde ondernemingen: de ondernemingen, met uitsluiting van de gemeenten en de netbeheerders, waarin de onderneming een deelneming bezit en waarin ze een invloed van betekenis uitoefent op de oriëntatie van het beleid; behoudens tegenbewijs wordt een invloed van betekenis vermoed als de stemrechten die aan deze deelneming verbonden zijn één vijfde of meer vertegenwoordigen van het totaal aantal stemrechten van de aandeelhouders of vennoten van deze ondernemingen;

85° met een onderneming verbonden ondernemingen: de ondernemingen, met uitsluiting van de gemeenten en de netbeheerders

a) waarover de onderneming een controlebevoegdheid, vermeld in het Wetboek van vennootschappen, uitoefent;

b) die een controlebevoegdheid, vermeld in het Wetboek van vennootschappen, over de onderneming uitoefenen;

c) waarmee de onderneming een consortium, vermeld in het Wetboek van vennootschappen, vormt;

d) die, bij weten van haar bestuursorgaan, onder de controle staan van de ondernemingen, vermeld in a), b) en c) ;

van de kwalificatie van het ‘primaire’ karakter van deze distributie, ook rekening gehouden met de distributie van elektriciteit of aardgas aan de met deze eigenaar of beheerder verbonden of geassocieerde ondernemingen. Wat dus geen ‘primaire distributie’ in de zin van de definitie van gesloten distributienet is, is de situatie waarbij elektriciteit of aardgas *uitsluitend* gedistribueerd wordt aan met de eigenaar of beheerder van dat net verbonden of geassocieerde ondernemingen, terwijl er tegelijk geen distributie van elektriciteit of aardgas is aan die eigenaar of beheerder van het net.

De Europese Commissie duidde die bedoeling correct: *“this should be understood as excluding, for example, commercial property developments such as office blocks or shopping centres which are not primarily used by the owner or operator of the distribution system”*.²⁶ Dit sluit uit dat situaties waarbij een distributienet voorziet in de distributie van stroom aan bedrijven die verbonden of geassocieerd zijn, zonder dat de eigenaar of beheerder van het distributienet zelf stroom van dat net afneemt, ressorteren onder het concept van gesloten distributienet.

Definitie “Actieve afnemer” en “hernieuwbare energiegemeenschap” “energiedelen” en “zelfverbruik van hernieuwbare energie” en de verwijzing naar een warmte-of koudenet

In de definities van een actieve afnemer, een hernieuwbare energiegemeenschap, energiedelen en zelfverbruik van hernieuwbare energie (telkens art. 3 van het voorontwerp) wordt telkens een verwijzing opgenomen naar een (afnemer op een) warmte- of koudenet.

In de memorie van toelichting lezen we daaromtrent volgende verklaring: *“Verder worden ook de afnemers meegenomen die aangesloten zijn op een warmte- of koudenet om conform te zijn met het concept van de zelfverbruiker van hernieuwbare energie uit de Richtlijn Hernieuwbare energie, het kan immers ook om thermische energie gaan uit hernieuwbare energiebronnen.”* Wij sluiten ons hier zeker bij aan, maar stellen ons wel de vraag hoe de rechten van energiedelen en peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie praktisch ingevuld en afgebakend moeten worden.

Eerst en vooral willen we hierbij opmerken dat “afnemer” in het Energiedecreet gedefinieerd wordt als “elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die **elektriciteit of aardgas** afneemt om te voorzien in zijn eigen behoeftes” (art. 1.1.3, 11°). Warmtenetten vallen hier niet onder. Specifiek voor warmtenetten wordt er gebruik gemaakt van het begrip “afnemer van thermische energie: elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die thermische energie afneemt om te voorzien in zijn eigen behoeftes” (art. 1.1.3, 11° /1). Dit begrip moet dan ook hier overgenomen worden.

Volgens art. 1.1.3, punt 38°/1 Energiedecreet (= definitie ‘energiedelen’ ingevoegd bij art. 3 van het voorontwerp van decreet) *iuncto* art. 7.2.1, §2, eerste lid Energiedecreet (ingevoegd bij art. 60 van het voorontwerp van decreet) moet het mogelijk zijn om in een hernieuwbare energiegemeenschap hernieuwbare thermische energie te delen. Verder wordt dit niet gepreciseerd, dit i.t.t. het delen van (hernieuwbare) elektriciteit. De andere leden van art. 7.2.1 Energiedecreet zijn allemaal toegespitst op het delen van (hernieuwbare) elektriciteit. Bovendien is er geen definitie van “hernieuwbare thermische energie”, de vraag rijst dan ook wat hier onder verstaan dient te worden.

²⁶ EU COM, Interpretative note on directive 2009/72/EC concerning common rules for the internal market in electricity and directive 2009/73/EC concerning common rules for the internal market in natural gas - Retail Markets, te consulteren op: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2010_01_21_retail_markets.pdf.

We stellen ons dan ook de vraag wat precies moet begrepen worden onder het delen/uitwisselen van hernieuwbare thermische energie: is dit eigenlijk niet gewoon een beschrijving van wat er op bepaalde warmtenetten reeds plaatsgrijpt? Het louter poneren/bevestigen dat men thermische energie kan uitwisselen zonder meer – d.w.z. zonder hier bijkomend voorwaarden, voordelen, ... aan te verbinden – lijkt louter declaratief te zijn en weinig meerwaarde te hebben.

Eenzelfde bedenking gaat o.i. op bij de definitie van “zelfverbruik van energie” in art. 1.1.3, punt 140° Energiedecreet (ingevoegd bij art. 3 van het voorontwerp van decreet): de vraag kan gesteld worden wat er uiteindelijk bedoeld wordt met de potentieel zeer veelomvattende formulering: “*het zelf produceren en vervolgens momentaan verbruiken of opslaan van energie zonder dat de energie in [...] een warmtenet of koudenet geïnjecteerd wordt*”.

Een andere bedenking hebben we bij de openstelling van het concept ‘peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie’ voor de hernieuwbare energie die een actieve afnemer produceert en injecteert in een warmte- of koudenet, zoals voorzien in art. 7.2.2, §1 Energiedecreet (ingevoegd bij art. 61 van het voorontwerp van decreet). We zien niet goed in hoe het concept van peer-to-peerhandel op dit type energie kan worden toegepast: praktisch gezien lijkt het immers al niet mogelijk om deze energie te verkopen aan een actieve afnemer die niet op hetzelfde warmte- of koudenet is aangesloten? Als men hernieuwbare thermische energie uitwisselt met actieve afnemers die wel op hetzelfde warmtenet aangesloten zijn, lijkt dit bovendien niet te kwalificeren als een peer-to-peerverkoop, maar wel als ‘energiedelen’ (bij welk concept we hierboven ook reeds kanttekeningen plaatsten).

In subsidiaire orde vermelden we nog dat het o.i. tot aanbeveling strekt om, wanneer bepalingen inzake warmte en koude(netten) worden voorzien, deze te ‘ontdubbelen’ met de bepalingen inzake elektriciteit. Dit om de coherentie in en systematiek van het Energiedecreet te waarborgen.

Definitie “Elektriciteitsbedrijf”

Het voorontwerp stelt de opname van volgende definitie in het Energiedecreet voorop:
“31°/1 elektriciteitsbedrijf: een natuurlijke persoon of rechtspersoon die ten minste een van de volgende functies vervult en die verantwoordelijk is voor de commerciële, technische of onderhoudswerkzaamheden die met die functies verband houden, maar die geen afnemer is:

- a) productie;*
- b) transmissie;*
- c) distributie;*
- d) aggregatie;*
- e) vraagrespons;*
- f) flexibiliteit;*
- g) elektriciteitsopslag;*
- h) levering of aankoop van elektriciteit;”;*

Deze definitie is geënt op deze uit de Vierde Elektriciteitsrichtlijn (art.2, 57°), die het heeft over *productie, transmissie, distributie, aggregatie, vraagrespons, energieopslag, levering of aankoop van elektriciteit*. In de Europese definitie eindigt de opsomming met de woorden “van elektriciteit”, die betrekking hebben op de voorgaande begrippen uit de opsomming. Door de opsomming van de begrippen in het voorontwerp van decreet op te splitsen, vervalt de link tussen de opsomming enerzijds, en de woorden “van elektriciteit”. Dit heeft echter ongewenste gevolgen voor de

betekenis van de begrippen uit de opsomming. Zo lijkt het bijvoorbeeld dat er ook sprake is van een elektriciteitsbedrijf indien het bedrijf enkel warmte produceert; dit kan niet de bedoeling zijn.

De VREG stelt dan ook voor om de Europese definitie integraal over te nemen, met name: “een natuurlijke persoon of rechtspersoon die ten minste een van de volgende functies vervult: productie, transmissie, distributie, aggregatie, vraagrespon, energieopslag, levering of aankoop van elektriciteit, en die verantwoordelijk is voor de met deze functies verband houdende commerciële, technische of onderhoudswerkzaamheden, maar die geen afnemer is;”

Definitie “Dynamisch Prijscontract”

In het voorontwerp is volgende definitie opgenomen: *“30°/0 dynamisch prijscontract: een contract waarin de prijsvariatie op de spotmarkten van elektriciteit, waaronder de day-ahead- en de intradaymarkten, of de onbalansprijs, vermeld in artikel 2 van de Verordening (EU) 2017/2195 van de Commissie van 23 november 2017 tot vaststelling van richtsnoeren voor elektriciteitsbalancering, wordt weerspiegeld in intervallen die ten minste overeenkomen met de marktvereffeningsperiode;”*

In deze definitie werd de “onbalansprijs” toegevoegd, in vergelijking met de Europese definitie uit art. 2, 15°. De omzetting gaat bijgevolg verder dan Europeesrechtelijk vereist. Dit heeft tot gevolg dat overal waar in het voorontwerp wordt verwezen naar de term “dynamisch prijscontract” dit ook contracten op basis van een onbalansprijs omvat. Zo zal de VREG ook jaarlijks daarover dienen te rapporteren, zullen deze contracten moeten opgenomen worden in de V-test, zullen leveranciers met meer dan 200.000 afnamepunten dergelijke contracten moeten aanbieden etc. Bovendien wordt de onbalansprijs ook **ex-post** bepaald, de consument kan hier dus in het kader van een dynamisch prijscontract onmogelijk op inspelen, en de onbalans hangt ook af van de accuraatheid van de consumptievoorspelling (*forecast*) door zijn leverancier.

De vraag is dan ook of het niet beter is om een aparte definitie toe te voegen van dergelijke contracten op basis van een onbalansprijs (zogenaamde “pass-through contracten”).

De CREG hanteert volgende definitie voor dergelijke “pass-through contracten”: *“Contract met valorisatie van de afwijking”: een contract waarmee een eindafnemer zijn verwacht programma nomineert vóór de reële tijd (meestal in day ahead) en waarmee het verschil tussen zijn nominatie en reël programma wordt gefactureerd/terugbetaald door zijn elektriciteitsleverancier aan een overeengekomen tarief dat enkel gebaseerd is op het onevenwichtstarief”*

De VREG stelt voor om de verwijzing naar de onbalansprijs uit definitie van dynamisch prijscontract te schrappen en om een nieuwe definitie van “contract met valorisatie van de afwijking (of “pass-through contract”) in te voeren en daar doorheen het decreet naar te verwijzen waar dit specifiek gewenst is.

Definitie “Flexibiliteit”

Flexibiliteit wordt in het voorontwerp gedefinieerd als: *“ 51°/1 flexibiliteit: de wijziging van het profiel van productie, injectie, verbruik of afname van elektriciteit door afnemers, producenten of natuurlijke personen of rechtspersonen die elektriciteitsopslagfaciliteiten exploiteren, ten opzichte van hun normale of bestaande verbruiks- of productiepatronen [...]*

Het toevoegen van de formulering “of rechtspersonen die elektriciteitsopslagfaciliteiten exploiteren” scheidt verwarring. Het is waarschijnlijk de bedoeling van de beleidsmakers om opslag ook toe te voegen onder de definitie. Wij gaven in ons advies²⁷ reeds mee dat rechtspersonen met opslageenheden onder de definitie van afnemers kunnen vallen. Indien de verwijzing naar elektriciteitsopslagfaciliteiten behouden blijft dient minstens een komma te worden toegevoegd tussen “exploiteren” en “ten”.

De VREG stelt voor om de verwijzing naar “natuurlijk personen of rechtspersonen die elektriciteitsopslagfaciliteiten exploiteren” te schrappen, of om minstens een komma toe te voegen voor het woord “ten”.

Definitie “Flexibiliteitsactivatieregister”

In het voorontwerp is volgende definitie opgenomen: “51°/2 *flexibiliteitsactivatieregister: een register met alle toegangspunten of allocatiepunten die deelnemen aan flexibiliteit waarin voor ieder toegangspunt of allocatiepunt de relevante parameters van de activatie van flexibiliteit worden vermeld;*”;

In de memorie van toelichting kan nog worden toegevoegd dat het flexibiliteitsactivatieregister ook nodig is voor de analyse van de operationele veiligheid en voor het op de hoogte brengen van de betrokken partijen bij de activatie van flexibiliteit. In de praktijk is het register een samenwerking tussen de TNB en de DNBs, dus we raden aan om dit niet te beperken tot enkel de activaties voor lokale markten.

Definitie “Niet-gereserveerde technische flexibiliteit”

In het voorontwerp is volgende definitie opgenomen: “92°/1/0 *niet-gereserveerde technische flexibiliteit: onmiddellijke, als alle andere middelen zijn uitgeput, flexibiliteit op verzoek van de elektriciteitsdistributienetbeheerder of de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, waarbij de deelname verplicht is in het kader van de exploitatie van het elektriciteitsdistributienet of plaatselijk vervoernet van elektriciteit onder onvoorziene uitzonderlijke netuitbatingssomstandigheden, al dan niet met een gereguleerde compensatie als vermeld in artikel 4.1.17/5, §2 eerste lid;*”;

De combinatie van de termen “onmiddellijk” en “als alle andere middelen uitgeput zijn” is niet altijd compatibel. Het gaat bij niet-gereserveerde technische flexibiliteit om reacties waar een zeer snelle reactietijd vereist is om een netincident te voorkomen. Potentieel waren er misschien ook andere technische middelen zoals een verschakeling mogelijk, maar door het feit dat men onmiddellijk en vaak automatisch moet reageren is het in de praktijk niet altijd mogelijk om te controleren of effectief alle andere middelen uitgeput zijn. Het gaat hier om niet-structurele congestie. Dit wordt veroorzaakt door onverwachte omstandigheden zoals bijvoorbeeld een ongeluk, een netelement dat plots niet naar behoren functioneert of een *outage* van een productie-centrale. Dat kan ook voorkomen in een netten met 100% capaciteit en zijn dus niet te vervangen door een netinvestering. Dit in tegenspraak met gereserveerde flexibiliteit waar er sprake is van structurele congestie en er ruim de tijd is om simulaties te maken of om alle mogelijke middelen te bestuderen. De bedoeling van niet-gereserveerde technische flexibiliteit is om altijd een back-up plan te hebben in onvoorziene, uitzonderlijke netuitbatingssomstandigheden om het netprobleem zeer snel te

²⁷ VREG, Advies van 13 juni 2017 met betrekking tot databeheer en energie-overdracht bij flexibiliteit en de regelgeving inzake technische flexibiliteit bij decentrale productie-eenheden (Aansluiting met Flexibele Toegang), te consulteren op <https://www.vreg.be/nl/document/adv-2017-04>.

kunnen oplossen. Men kan wel vanop voorhand inzetten op de beschikbaarheid van commerciële flexibiliteit en men kan ook middelen van gereserveerde technische flexibiliteit, die er al om andere redenen zijn, inzetten om niet-structurele congestie op te lossen. Een volledige analyse van alle middelen is echter niet mogelijk in beslissingen die heel snel moeten gebeuren. Vandaar onze suggestie tot aanpassing van de definitie en in het artikel.

De VREG stelt voor om “als alle andere middelen uitgeput zijn” te vervangen door “als alle commerciële middelen en gereserveerde technische flexibiliteit uitgeput zijn”

Definitie “Niet-frequentiegerelateerde ondersteunende dienst”

In het voorontwerp is volgende definitie opgenomen: *“92°/1 niet-frequentiegerelateerde ondersteunende dienst: een dienst die wordt gebruikt door een transmissie- of distributienetbeheerder of de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit voor spanningsregeling in stationaire toestand, snelle blindstroominjecties, inertie voor plaatselijke netstabiliteit of kortsluitstroom;”*.

Deze definitie is gebaseerd op de definitie opgenomen in artikel 3, 49) van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn. Deze stelt: “49) “niet-frequentiegerelateerde ondersteunende dienst”: een dienst die wordt gebruikt door een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor spanningsregeling in stationaire toestand, snelle blindstroominjecties, inertie voor plaatselijke netstabiliteit, kortsluitstroom, blackstartmogelijkheden en inzetbaarheid in eilandbedrijf;”.

In vergelijking met deze definitie wordt terecht de verwijzing naar black-out diensten (*blackstartmogelijkheden*) geschrapt aangezien dit een louter federale bevoegdheid is (inzake de bevoorradingszekerheid). Echter werd ook de verwijzing naar “*inzetbaarheid in eilandbedrijf*” geschrapt. Dit is o.i. onterecht aangezien ook een DNB inzetbaarheid in eilandbedrijf kan gebruiken voor andere doeleinden dan de bevoorradingszekerheid, bijvoorbeeld bij onderhoudswerken. Dit is dan ook niet louter een federale bevoegdheid.

De VREG stelt voor om “*inzetbaarheid in eilandbedrijf*” alsnog op te nemen in de definitie.

4.2. Taken, bevoegdheden en bestuur van de VREG

Taken van de VREG – artikel 4

Artikel 4 van het voorontwerp brengt artikel 3.1.3 van het Energiedecreet (Taken van de VREG) in lijn met de taken van de regulator, opgenomen in artikel 59 van de Vierde elektriciteitsrichtlijn.

De VREG stelt hier een aantal kleine tekstverbeteringen voor:

- Artikel 4, 2° voegt in artikel 3.1.3, punt 1°, e een aantal woorden toe, waaronder een verwijzing naar “de kosten”. Het is niet duidelijk of een toevoeging van “de kosten” louter slaat op de kosten van de netbeheerder (“op het vlak van de kosten en tijd die de beheerders nodig hebben”) of ook op de kosten van de afnemers. Indien ook de kosten van de afnemers hieronder moeten vallen (wat o.i. inderdaad de logische interpretatie is), dan

kan de zin best aangepast worden naar “en op het vlak van de kosten en de tijd die ermee gepaard gaan om aansluitingen en herstellingen uit te voeren”.

- Artikel 4,4° voegt in artikel 3.1.3, een nieuw punt q in. De formulering daarbij is niet helemaal correct. “Naleven en uitvoeren” moet worden aangepast in “doen naleven en uitvoeren”. De VREG moet deze regels – die van toepassing zijn op distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet – niet zelf naleven en uitvoeren, maar moet instaan voor de controle op de naleving en uitvoering ervan door de netbeheerders.

Bestuur van de VREG

Artikel 6 van het voorontwerp past artikel 3.1.5 van het Energiedecreet aan. Paragraaf 1 bepaalt daarbij dat “De VREG wordt bestuurd door een raad van bestuur die **maximaal** uit zeven leden bestaat”. De VREG is voorstander om hierbij ook een **minimumaantal** te bepalen, zodat er steeds rechtsgeldig kan worden beslist.

4.3. Taken van de netbeheerder

Opslag – artikel 15

Artikel 15 van het voorontwerp heeft betrekking op de eigendom van energieopslagfaciliteiten door distributiesysteembeheerders en betreft een omzetting van artikel 36 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn.²⁸

Daarbij is de algemene regel dat distributienetbeheerders (en de werkmaatschappij) geen elektriciteitsopslagfaciliteiten mogen bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren. Als uitzondering op deze regel bepaalt de richtlijn (en in navolging daarvan het voorontwerp) dat netbeheerders wel energieopslagfaciliteiten die als “volledig geïntegreerde netwerkcomponent” beschouwd kunnen worden (hierna: VGNC) mogen bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren – mits goedkeuring van de VREG. Onder VGNC verstaat de richtlijn: “netwerkcomponenten die in het transmissie- of distributiesysteem, met inbegrip van opslagfaciliteiten, geïntegreerd zijn en die uitsluitend gebruikt worden voor het waarborgen van een veilig en betrouwbaar beheer van het transmissie- of distributiesysteem, en niet voor balancerings- of congestiebeheer”. Daaronder vallen bijvoorbeeld gewone condensatoren, condensatorbanken- of condensatorbatterijen, “supercap” condensatoren, spoelen, schakelaars,... **Niet alle VGNC zijn echter automatisch ook opslagfaciliteiten.** Opslagfaciliteiten worden in de richtlijn gedefinieerd als: “in het elektriciteitssysteem, het uitstellen van het uiteindelijke gebruik van elektriciteit tot een later moment dan het moment waarop de elektriciteit is opgewekt, of het omzetten van elektrische energie in een vorm van energie die kan worden opgeslagen, het opslaan van dergelijke energie, en de daaropvolgend omzetting van dergelijke energie in elektrische energie of een andere energiedrager”. Gewone condensatoren of condensatorbanken, spoelen, schakelaars of kortsluitstroombegrenzers zijn geen opslagfaciliteit: zij kunnen het gebruik van elektriciteit tot een later moment niet uitstellen. De memorie van toelichting is technisch gezien dan ook incorrect wanneer men stelt dat “Het kan daarbij gaan over specifieke elektriciteitsopslagfaciliteiten zoals condensatorbatterijen of spoelen of componenten zoals schakelaars of kortsluitstroombegrenzers”. Enkel een “supercap” of “ultracap” condensator is technisch gezien in staat om het gebruik van elektriciteit uit te stellen.

²⁸ Zie hierover reeds onze opmerkingen bij het onderdeel over de kerntaken van de distributienetbeheerders.

Dit heeft tot gevolg dat een distributienetbeheerder – volgens de geest van de richtlijn – eigenlijk steeds in staat dient te zijn om gewone condensatoren of condensatorbanken, spoelen, schakelaars of kortsluitstroombegrenzers te bezitten, want het gaat niet om opslagfaciliteiten. Enkel bij de zogenaamde supercap-condensatoren – die daadwerkelijk te kwalificeren zijn als opslag – is artikel 36 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn van toepassing. Voor alle andere gevallen is artikel 31 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn van toepassing, maar dus niet de uitzonderingsprocedures voor opslageenheden.

Het feit dat de distributienetbeheerders deze VGNC die geen opslagfaciliteit zijn, mogen bezitten, neemt echter niet weg dat de distributienetbeheerders (op basis van het nieuwe artikel 38 van het voorontwerp inzake het investeringsplan) steeds de economische afweging zullen moeten maken tussen het zelf bezitten en exploiteren van deze componenten én het aankopen van deze ondersteunende diensten. Standaard moeten de netbeheerders een niet frequentie-gerelateerde ondersteunende dienst aankopen. Zij kunnen hiervoor een uitzondering bekomen onder een aantal voorwaarden. O.a. moet er een lijst van VGNC gedefinieerd worden in het TRDE en moet de netbeheerder aantonen dat de aankoop van de diensten niet kostenefficiënt is. Er kan dus nog steeds een commerciële markt voor niet frequentie-gerelateerde ondersteunende diensten opgezet worden, het één sluit het ander niet uit.

De VREG concludeert dat artikel 15 correct werd overgenomen uit de richtlijn, maar dat de memorie van toelichting technisch gezien niet volledig correct is en dient aangepast te worden. Bovendien wijst de VREG erop dat de zinssnede “*in afwijking van het eerste lid mogen de netbeheerders*”, in lijn met het eerste lid, uitgebreid moet worden met de werkmaatschappij naar “*in afwijking van het eerste lid mogen de netbeheerders en de werkmaatschappij*”.

Activiteiten van de netbeheerder (artikelen 19 tot 21)

Idealiter zou alles wat niet tot het netbeheer (onderafdeling I) of databeheer (onderafdeling III) behoort, en dus de “andere” activiteiten van de netbeheerder betreffen, coherent geregeld moeten zijn en daarom het voorwerp uitmaken van een samenhangende, logische tekst. Teneinde deze coherentie te waarborgen, zou alles beter in één enkele onderafdeling ondergebracht worden: een nieuw te benoemen onderafdeling IV (“andere activiteiten”) waarin de nieuwe artikelen 4.1.8/5 en 4.1.8/6 passen. De huidige artikelen 4.1.7 en 4.1.8 kunnen behouden blijven in onderafdeling II, dat dan hernoemd moet worden tot “verboden activiteiten”.

Idealiter zou de structuur van ‘Afdeling III – Activiteiten van de netbeheerders’ er dus als volgt uitzien:

- Onderafdeling I - **Beheer van het net**
- Onderafdeling II - **Verboden activiteiten**
 - Artikel 4.1.7..... levering
 - Artikel 4.1.8..... productie
 - Artikel 4.1.8/1 commerciële energiediensten
- Onderafdeling III - **Activiteiten inzake databeheer**
- Onderafdeling IV - **Andere activiteiten**
 - Artikel 4.1.8/5 andere netten (*nieuw*)
 - Artikel 4.1.8/6 andere activiteiten (*nieuw*)
 - Artikel 4.1.8/1/1 opslag (*nieuw*)
 - Artikel 4.1.8/1/2 laadpalen (*nieuw*)

Hierbij nog de volgende opmerkingen:

- Artikel 4.1.7 dat handelt over de **levering van elektriciteit en aardgas** kan – binnen de nieuwe onderafdeling II Verboden Activiteiten - behouden blijven aangezien dit binnen de Europese ontvlechtingregels duidelijk als een verboden activiteit wordt aangemerkt.
- Hetzelfde geldt in principe voor artikel 4.1.8. inzake de **productie van elektriciteit en aardgas**.

De **productie van warmte** door een netbeheerder wordt evenwel niet uitdrukkelijk verboden binnen de Europese regelgeving. Toch moet het 2de en 3de lid van dit artikel m.b.t. de activiteiten voor productie van thermische energie geschrapt worden. Deze taak kan enkel uitgeoefend worden door de netbeheerder indien voldaan wordt aan de drie vereisten uit artikel 31, lid 10 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn (zie hoger onder punt 3.1.1. van dit advies). Deze bepaling, als hieromtrent iets zou moeten worden behouden bovenop het nieuwe art. 4.1.8./6 (ons inziens quod non), zou dan hoe dan ook ingepast moeten worden onder de nieuwe onderafdeling IV “andere activiteiten” (zoals voorgesteld op pagina 28 van dit advies).

- Artikel 4.1.8/1 met betrekking tot het (princiële) verbod op het leveren van **commerciële energiediensten**: deze bepaling kadert in de omzetting van de Richtlijn Energie-efficiëntie 2012/27, meer bepaald artikel 18 (3) dat bepaalt: *“De lidstaten zorgen ervoor dat energiedistributeurs, distributiesysteembeheerders en detailhandelaars in energie zich onthouden van activiteiten die een belemmering kunnen vormen voor de vraag naar en de levering van energiediensten of andere maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie, of die de ontwikkeling van de markt voor dergelijke diensten of maatregelen in de weg staan, waaronder marktafsluiting of misbruik van machtspositie.”* Het eerste lid van artikel 4.1.8/1 bevat dan ook terecht het verbod, voor een netbeheerder en zijn werkmaatschappij, tot het ondernemen van activiteiten inzake het aanbieden van commerciële energiediensten, of het optreden als aggregator.

In het 2de lid²⁹ lid en 3de lid³⁰ van artikel 4.1.8/1 worden uitzonderingen op dit verbod op het leveren van energiediensten geformuleerd.–Deze leden moeten geschrapt worden, want dit betreft de toelating van ‘andere activiteiten’, en dergelijke activiteiten kunnen enkel uitgeoefend worden door de netbeheerder indien voldaan wordt aan de drie vereisten (zie hoger bij de toetsing van artikel 20 aan artikel 31, lid 10 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn).

De toelating van deze activiteiten lijkt ons niet mogelijk, gezien er sterke twijfels kunnen rijzen m.b.t. de conformiteit ervan met de Europese Energie-efficiëntierichtlijn, daar de positie van de netbeheerder t.o.v. private aanbieders nooit gelijk kan zijn, gezien de hoedanigheid van de netbeheerder als databeheerder. Het *level playing field* is erg moeilijk te waarborgen. De Raad van State merkte in een advies bij de oorspronkelijke versie van het 2de lid van artikel 4.1.8/1 o.i. dan ook terecht op dat deze activiteit de netbeheerders een potentieel competitief voordeel bezorgt ten opzichte van private aanbieders van

²⁹ Diensten aan aandeelhouders/vennoten of op grond van een openbardienstverplichting die door dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten worden opgelegd, of die voortvloeien uit de gunning van overheidsopdrachten, uitgeschreven door een andere aanbestedende overheid dan de overheden die aandeelhouder/vennoot zijn en voor zover die gunning betrekking heeft op energiediensten die rechtstreeks ten gunste komen van die aandeelhouders/vennoten.

³⁰ Samenwerken met het extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams Energiebedrijf voor wat betreft het gezamenlijk ontwikkelen van energieboekhoudingssoftware en het gezamenlijk ontwikkelen van besparingsmaatregelen als onderdeel van energiezorgsystemen.

energiediensten, en maakte melding van ‘concurrentieverstoring’.³¹ Als hieromtrent iets zou moeten worden behouden bovenop het nieuwe art. 4.1.8/6 (ons inziens *quod non*), zou dan hoe dan ook ingepast moeten worden onder de nieuwe onderafdeling IV “andere activiteiten”.

- De activiteiten van een netbeheerder inzake **opslag** valt eigenlijk ook onder de noodzakelijkheidseis van de regulator: vandaar dat de richtlijn (in art. 36) voorziet in een goedkeuring door de regulator. Artikel 4.1.8/1/1 is dan ook perfect, en zelfs bij voorkeur, onder te brengen in de nieuwe onderafdeling IV “andere activiteiten”.
- Hetzelfde geldt voor de activiteiten van een netbeheerder inzake **laadpalen**: ook dit valt eigenlijk onder de noodzakelijkheidseis van de regulator: vandaar dat de richtlijn (in art. 33) voorziet in een goedkeuring door de regulator. Artikel 4.1.8/1/2 is dan ook perfect, en zelfs bij voorkeur, onder te brengen in de nieuwe onderafdeling IV “andere activiteiten”.

4.4. Flexibiliteit

4.4.1. Artikel 17 en 42: toezicht op de databeheerder

Er worden een aantal nieuwe taken voor databeheer bij flexibiliteit toegevoegd aan de taken voor databeheer, zoals het berekenen van referentiecurves. In het algemeen kan de VREG toezicht houden, via het technische reglement, op de databeheertaken via het bestaande punt °10 uit artikel 4.2.1 §2 (*10° de technische en operationele regels die verbonden zijn aan de taken die behoren tot het databeheer, vermeld in artikel 4.1.8/2*).

Naar **analogie** met artikel 4.1.2, §2, 4° (*4° de regels die opgelegd zijn aan leveranciers en netbeheerders bij klant- of leverancierswissels, contractuele wijzigingen op het toegangspunt, de opname en rechtzetting van meterstanden en de allocatie en reconciliatie, inclusief de financiële verrekeningen tussen marktpartijen*) wordt punt 10° best nog wat verduidelijkt, zodat helder blijkt dat onder operationele regels ook toezicht op de berekeningsregels vallen, zodat de VREG toezicht kan uitoefenen op de databeheerder voor wat data en flexibiliteit betreft (zoals bijvoorbeeld toezicht op de methodologie om de referentiecurves te berekenen).³²

We stellen daarom voor om artikel 4.1.2, § 2, 10° beperkt aan te passen naar “de technische en operationele regels, inclusief de berekeningsregels, die verbonden zijn aan de taken die behoren tot het databeheer, vermeld in artikel 4.1.8/2”;

Wat artikel 42 betreft merkt de VREG op dat punt 14° vrij omvangrijk is, hetgeen de leesbaarheid ook niet bevordert.

De aankoop van niet-frequentie gerelateerde diensten kan wellicht beter als een apart punt worden opgenomen (dit is eveneens een apart artikel in het voorontwerp, namelijk artikel 4.1.17/6).

³¹ Adv.RvS bij Decreet van 14 maart 2014 houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de omzetting van de Richtlijn van de Europese Unie 2012/27/EU van 25 oktober 2012 betreffende energie- efficiëntie en de toekenning van groenestroomcertificaten, warmte-krahtcertificaten en garanties van oorsprong, *Parl.St. VI.Parl.* 2013-14, nr. 2338/1, 83.

³² “10° het verzamelen, berekenen, verwerken en bezorgen aan de betrokken marktpartijen, in overleg met de transmissienetbeheerder waar dat van toepassing is, van de informatie die nodig is om het flexibiliteitsvolume, het geleverde flexibiliteitsvolume per toegangspunt of allocatiepunt en de referentiecurve van het elektriciteitsafname- en injectieprofiel te berekenen conform de regels die voor de betrokken flexibiliteitsdienst of ondersteunende dienst worden bepaald, voor: a) de valorisatie van de flexibiliteit die een energieoverdracht met zich meebrengt; b) een gereguleerd product van een elektriciteitsdistributienetbeheerder; c) de transmissienetbeheerder als hij dat nodig heeft; 11° het beheer van het flexibiliteitstoegangsregister; 12° het beheer van het flexibiliteitsactivatieregister.”;

4.4.2. Artikel 31: niet-gereserveerde flexibiliteit

In het nieuwe artikel 4.1.17/5, §2 wordt bepaald dat “De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de VREG, op welke productie-installaties het eerste lid van toepassing is” (niet-gereserveerde flexibiliteit). Dit vloeit voort uit de verplichtingen van de netwerkcode RfG. De netwerkcode wordt momenteel herzien om ook van toepassing te worden op elektriciteitsopslageenheden. Momenteel is de verplichting ook al zo opgenomen in het TRDE (art. 2.2.54) voor zowel productie-installaties van het type B en C als voor energieopslageenheden, voor zover zij effectief de functionaliteit hebben om te injecteren in het elektriciteitsnet en een globaal opgesteld vermogen hebben van minstens 1 MVA.

We stellen daarom voor om artikel 4.1.17/5, §2, lid 2 aan te passen naar “De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de VREG, op welke productie-installaties en elektriciteitsopslageenheden het eerste lid van toepassing is.

4.5. Vrije leverancierskeuze

Artikel 45 van het voorontwerp wijzigt artikel 4.4.1 van het Energiedecreet. De VREG stelt voor om hier ook punt 4 en 5 van artikel 12 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn in op te nemen.³³

Dit kan bijvoorbeeld door Artikel 4.4.1, 2° te wijzigen in: “2° het recht om, individueel of collectief, zonder discriminatie ten aanzien van moeite en tijd, kosteloos van leverancier te veranderen”.

Wat art. 4.4.1, 3° betreft, kan in de memorie van toelichting eventueel nog worden verduidelijkt dat het in punt 3° gaat over afnamepunten voor elektriciteit.

4.6. Actieve afnemers en energiegemeenschappen

4.6.1. Artikelen 46 en 47 – Actieve afnemers

Metervereisten

In het nieuwe art. 4.4.2, §1, tweede lid Energiedecreet (ingevoegd bij art. 47 van het voorontwerp van decreet) worden de metervereisten voor actieve afnemers vastgelegd: “*Om de activiteiten, vermeld in het eerste lid, 5° tot en met 8°, uit te oefenen, beschikt de actieve afnemer over een meter die de afgenomen energie en de energie die in een elektriciteitsdistributienet, het plaatselijk vervoernet van elektriciteit of een gesloten distributienet van elektriciteit wordt geïnjecteerd, afzonderlijk meet, en waarvan de meetwaarden minstens elke onbalansverrekeningsperiode geregistreerd worden en verwerkt worden bij de allocatie conform de technische reglementen.*”

We merken op dat deze metervereisten vrij ruim worden opgelegd, wat in de praktijk inhoudt dat de meter van actieve afnemers voor verschillende activiteiten verplicht elk kwartier (d.i. fijnste granulariteit) meetwaarden registreert en verwerkt bij de allocatie, terwijl dat niet voor al deze activiteiten noodzakelijk is. Voor wat de activiteit *sub* het nieuwe art. 4.4.2 §1, eerste lid, punt 5° Energiedecreet betreft (actieve afnemer die optreedt als dienstverlener van flexibiliteit of

³³ “4. De lidstaten zorgen ervoor dat het recht om over te stappen op een andere leverancier of marktdeelnemer die aan aggregatie doet voor alle afnemers geldt, zonder discriminatie ten aanzien van kosten, moeite en tijd.”

“5. Huishoudelijke afnemers hebben het recht om deel te nemen aan collectieve overstapregelingen. De lidstaten nemen alle regelgevings- en administratieve belemmeringen voor collectief overstappen weg en zorgen voor een kader dat de hoogst mogelijke consumentenbescherming biedt teneinde wanpraktijken te voorkomen.”

deelnemer aan flexibiliteit of aggregatie), is het bv. zo dat de metervereisten in art. 4.4.2, §1, tweede lid Energiedecreet (o.a. kwartierwaarden bij registratie van meetwaarden en verwerking bij allocatie) in bepaalde gevallen wel, doch in andere gevallen niet nuttig zullen zijn.

Het nieuwe art. 4.8.4, §2, eerste lid Energiedecreet, ingevoegd bij art. 58 van het voorontwerp van decreet) – dat de metervereisten voor energiegemeenschappen bevat – speelt daar beter op in door aan die metervereisten een “noodzakelijkheids criterium” te koppelen. Voor energiegemeenschappen gelden de metervereisten nl. slechts “als dat noodzakelijk is” om de activiteiten in kwestie uit te oefenen.

De VREG stelt voor om ook voor actieve afnemers de metervereisten (o.a. kwartierwaarden bij registratie van meetwaarden en verwerking bij allocatie) slechts voorop te stellen wanneer nuttig, door art. 4.4.2, §1, tweede lid aan te laten vatten met de woorden “Als dat noodzakelijk is” (naar analogie met art. 4.8.4, §2, eerste lid Energiedecreet).

Indien dit voorstel niet weerhouden wordt, zou de VREG willen voorstellen om toch minstens punt 5° te verwijderen uit de ‘lijst’ van de activiteiten waarvoor de metervereisten in art. 4.4.2, §1, tweede lid steeds gelden. Dit geeft afnemers met voorlopig nog een analoge meter toch de kans om deel te nemen aan flexibiliteit (voor zover de producten dat toelaten).

Overige opmerkingen

Het nieuwe art. 4.4.2 Energiedecreet (ingevoegd bij art. 47 van het voorontwerp van decreet) bevat o.i. enkele onduidelijkheden op het vlak van formulering.

In paragraaf 1, punt 1° van dit artikel wordt bepaald dat men door het produceren van energie uit hernieuwbare energiebronnen of elektriciteit op zijn eigen verblijfplaats of vestigingseenheid, al dan niet via een directe lijn op ander terrein, waarbij de productie-installaties rechtstreeks of onrechtstreeks via de aansluiting van de actieve afnemers zijn aangesloten, een actieve afnemer wordt.

Een eerste onduidelijkheid in dit punt 1° is de formulering “al dan niet via een directe lijn op een ander terrein”. Zoals de bepaling nu is geformuleerd, is er een contradictie tussen deze formulering en de vereiste die net daarvoor wordt geformuleerd – en die in de Vierde Elektriciteitsrichtlijn is opgenomen – nl. dat men de energie uit hernieuwbare energiebronnen of de elektriciteit *op zijn eigen verblijfplaats of vestigingseenheid* moet produceren. Indien men ook de elektriciteit wil vatten die men buiten de **eigen site** – d.i. het aanknopingspunt op vlak van directe lijnen – produceert en via een directe lijn wordt geleverd aan de (actieve) afnemer, dan herformuleert men dit vereiste beter.

De VREG stelt voor om de formulering als volgt aan te passen: “energie produceren uit hernieuwbare energiebronnen of elektriciteit, hetzij op zijn eigen verblijfplaats of vestigingseenheid, hetzij via een directe lijn die de grenzen van de eigen site overschrijdt”.

Een andere onduidelijkheid in het geciteerde punt 1° is de formulering “*productie-installaties rechtstreeks of onrechtstreeks via de aansluiting van de actieve afnemers [...] aangesloten*”. In de toelichting bij artikel 47 van het voorontwerp van decreet lezen we hieromtrent het volgende:

“Daarbij wordt gesteld dat de betrokken productie-installaties ook onrechtstreeks via de netaansluiting van de betrokken actieve afnemer of via een directe lijn mogen aangesloten zijn op het elektriciteitsdistributienet, het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, gesloten distributienet van elektriciteit of warmte- of koudenet. Voorbeelden van dergelijke onrechtstreekse aansluitingen zijn de zonnepanelen van prosumenten of windturbines op bedrijfssites die ingekoppeld zijn achter de hoofdmeter om de geproduceerde energie in eerste instantie zelf te kunnen afnemen.” Hoewel dit verduidelijkt welke situaties men wil vatten, lijkt de formulering “onrechtstreekse aansluiting” de lading niet echt te dekken.

Gezien in de aanhef van het nieuwe art. 4.4.2 Energiedecreet al wordt verduidelijkt op welke netten een actieve afnemer aangesloten kan zijn én gelet op ons voorstel voor herformulering hierboven, stelt de VREG voor om de zinsnede “, waarbij de productie-installaties rechtstreeks of onrechtstreeks via de aansluiting van de actieve afnemer zijn aangesloten op een elektriciteitsdistributienet, het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, een gesloten distributienet van elektriciteit of een warmte- of koudenet” te schrappen.

4.6.2. Artikelen 54 t.e.m. 58 – Energiegemeenschappen

Zelfverbruik en energiedelen in de schoot van energiegemeenschappen

Het nieuwe art. 4.8.4, §1 Energiedecreet (ingevoegd bij art. 58 van het voorontwerp van decreet) somt de activiteiten op die energiegemeenschappen kunnen ondernemen.

Onze belangrijkste bedenking bij dit artikel heeft betrekking op punt 2°, volgens hetwelk energiegemeenschappen aan zelfverbruik van de zelfgeproduceerde energie kunnen doen. Die formulering is o.i. onjuist, want het is sowieso niet de energiegemeenschap zelf die aan zelfverbruik doet. We vragen ons af in welke situaties een energiegemeenschap zelf aan zelfverbruik zou kunnen doen. Een energiegemeenschap bestaat nl. uit vennoten/leden die via de energiegemeenschap eigenaar zijn van/gebruiksrecht hebben op productie-installaties. De energie die daarmee wordt opgewekt, is bestemd voor energiedelen tussen die vennoten/leden (punt 8°) en/of voor verkoop (punt 6°). We zien niet in hoe zelfverbruik door de energiegemeenschap zelf nog in dat plaatje past?

Daarnaast merken we m.b.t. punt 8° van dit artikel op dat ook het energiedelen op zich geen recht is van de energiegemeenschap zelf, maar van de *leden/vennoten*. Energiedelen lijkt dus niet echt thuis te horen in de activiteitenlijst in het nieuwe artikel 4.8.4, §1.

Beter zou dit punt 8° worden geschrapt en zou er in de plaats daarvan een nieuw(e) paragraaf/lid worden ingevoegd: “De vennoten of leden van de energiegemeenschap van burgers hebben het recht om elektriciteit uit een installatie waarvan de energiegemeenschap van burgers de eigenaar is of gebruiksrechten heeft, te delen overeenkomstig artikel 7.2.1, tweede lid, punt 2°”

Tot slot stippen we nog aan dat we bij de formulering “onrechtstreeks aangesloten” in punt 1° dezelfde bedenking hebben als bij diezelfde formulering in art. 4.4.2 (zie *supra*).

Recht om energiegemeenschap te verlaten

Het nieuwe art. 4.8.4, §3 Energiedecreet (ingevoegd bij art. 58 van het voorontwerp van decreet) behelst het recht voor elk vennoot of lid van een energiegemeenschap om de energiegemeenschap te verlaten, in welk geval de voorwaarden vermeld in art. 4.4.1, tweede lid (= voorwaarden bij verandering van leverancier) van overeenkomstige toepassing zijn.

In het licht van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn is het o.i. zeker pertinent om dit recht expliciet op te nemen in het Energiedecreet. We willen hierbij echter de bedenking maken dat actieve afnemers in een gebouw, die *cfr.* het nieuwe art. 7.2.1, §1, punt 1° Energiedecreet aan energiedelen doen, zich in een zeer gelijkaardige situatie bevinden als diegenen die binnen een energiegemeenschap energie delen.

We stellen dan ook voor om voor actieve afnemers die energiedelen in een gebouw in het nieuwe art. 7.2.1 expliciet het recht in te schrijven om met het energiedelen te kunnen stoppen, eveneens *cfr.* de voorwaarden vermeld in art. 4.4.1, tweede lid.

Distributienetbeheer in kader van regelluwe zones voor energie

Het nieuwe art. 4.8.4, §4, tweede lid Energiedecreet (ingevoegd bij art. 58 van het voorontwerp van decreet) bepaalt het volgende: *“De Vlaamse Regering kan met het doel innovatieve projecten te stimuleren binnen het kader van regelluwe zones voor energie, vermeld in titel XIV/1, aan energiegemeenschappen van burgers of aan hernieuwbare energiegemeenschappen toestaan om distributienetten binnen hun dekkingsgebied te beheren, evenwel zonder dat dit in strijd is met de geldende regelgeving.”*

In de memorie van toelichting wordt i.v.m. deze bepaling het volgende opgemerkt: *“Op die manier zou ervaring en kennis kunnen opgedaan worden met energiegemeenschappen die het net willen beheren. Dergelijke innovatieve concepten kunnen hun plaats hebben in regelluwe zones zodat ze zich eerst kunnen bewijzen alvorens er nieuwe regelgeving wordt gemaakt die dergelijke nieuwe concepten stimuleert. Het beheer van het net als energiegemeenschap, bv. in een nieuw te ontwikkelen woonwijk, kan via een regelluwe zone verlopen. Via een dergelijk traject kan er geëxperimenteerd worden of dit een werkbaar model is.”*

De VREG merkt op dat, hoewel de achterliggende doelstelling in de memorie van toelichting op zich duidelijk is, het nieuwe art. 4.8.4, §4, tweede lid zelf verschillende onduidelijkheden bevat. Er wordt zonder meer vermeld dat de Vlaamse Regering kan toestaan om distributienetten te beheren. Is het de bedoeling dat deze toelating verloopt a.d.h.v. de procedure en de voorwaarden voor de erkenning van regelluwe zones voor energie, zoals reeds vastgelegd in het Energiebesluit (art. 10/1.1.1 e.v) op grond van art. 14/1.1.1 Energiedecreet? Zo ja, dan wordt dit o.i. best in de bepaling zelf verduidelijkt. Zoniet, dan is o.i. een delegatie vereist om nadere invulling te geven aan deze toelating, voor wat betreft de te volgen procedure en de toetsingscriteria.

De vraag rijst bovendien hoe dit zich verhoudt tot de bestaande procedure van aanwijzing van netbeheerders door de VREG, *cfr.* art. 4.1.1 e.v. Energiedecreet en art. 3.1.1 e.v. Energiebesluit. Art. 4.1.1 Energiedecreet luidt meer bepaald als volgt: *“De VREG wijst, voor een aaneensluitend geografisch afgebakend gebied, een rechtspersoon aan die belast is met het beheer van het elektriciteits- en aardgasdistributienet in dat gebied”*. De VREG duidt de netbeheerders en

distributienetten aan. Dit netbeheerders kunnen beslissen om hun net (of delen daarvan) door een ander te laten beheren: de werkmaatschappij, maar via art. 4.8.4, §2, tweede lid zou dit dus ook door een energiegemeenschap kunnen?

We raden dan ook aan om te verduidelijken hoe art. 4.8.4, §2, tweede lid zich verhoudt tot de hierboven vermelde, bestaande bepalingen in het Energiedecreet en het Energiebesluit.

4.6.3. Artikelen 59 t.e.m. 61 – Energiedelen en peer-to-peerhandel

Aansluiting op elektriciteitsdistributienet, plaatselijk vervoernet, gesloten distributienet

Het nieuwe art. 7.2.1 Energiedecreet (ingevoegd bij art. 60 van het voorontwerp van decreet) lijst op welke personen aan energiedelen kunnen doen: actieve afnemers in een gebouw en de vennoten of leden van een energiegemeenschap van burgers of een hernieuwbare energiegemeenschap. In het nieuwe art. 7.2.2, §2 Energiedecreet (ingevoegd bij art. 61 van het voorontwerp van decreet) wordt verduidelijkt dat een actieve afnemer de zelfgeproduceerde en in het distributienet geïnjecteerde groene stroom kan verkopen aan een andere actieve afnemer (d.i. de zgn. peer-to-peerhandel van groene stroom).

Het samen lezen van de hierboven vermelde artikelen met het nieuwe art. 4.4.2, §1 Energiedecreet (ingevoegd bij art. 47 van het voorontwerp van decreet) en de nieuwe artikelen 4.8.1, §1 en 4.8.2, §1, Energiedecreet (ingevoegd bij art. 55 resp. 56 van het voorontwerp van decreet) kan een grote complexiteit met zich meebrengen. De artikelen 4.4.2, §1, 4.8.1, §1 en 4.8.2, §1 Energiedecreet bepalen immers dat een actieve afnemer resp. de vennoten of leden van een energiegemeenschap van burgers of een hernieuwbare energiegemeenschap aangesloten zijn op een elektriciteitsdistributienet, het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, een gesloten distributienet van elektriciteit (en in geval van actieve afnemers en hernieuwbare energiegemeenschap mogelijk ook op een warmte- of koudenet; zie onze opmerkingen daarover reeds *supra*).

De vermelde bepalingen sluiten de situatie niet uit waarin bepaalde van de bij het energiedelen betrokken afnemers aangesloten zijn op een elektriciteitsdistributienet, terwijl andere zijn aangesloten op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit en/of een gesloten distributienet van elektriciteit. Ook de situatie van peer-to-peerverkoop van zelfopgewekte groene stroom door een actieve afnemer, aangesloten op een elektriciteitsdistributienet, aan een actieve afnemer aangesloten op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit en/of een gesloten distributienet van elektriciteit wordt niet uitgesloten.

De vraag rijst echter hoe dit in de praktijk zou kunnen werken, in het bijzonder omdat uit het voorontwerp van decreet blijkt dat de distributienetbeheerder bij energiedelen en peer-to-peerhandel steeds een rol zal spelen (zie bv. de in art. 17 van het voorontwerp van decreet voorziene aanvullingen van art. 4.1.8/2 Energiedecreet). Is het de bedoeling dat deze dezelfde taken opneemt ingeval er bij het energiedelen of de peer-to-peerhandel afnemers betrokken zijn die aangesloten zijn op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, beheerd door Elia, en/of een gesloten distributienet van elektriciteit?

O.i. lijkt, indien men zulke constellaties bij energiedelen of peer-to-peerhandel wil faciliteren, eerder samenwerking tussen de distributienetbeheerder en Elia, en/of de beheerder van het

gesloten distributienet, nodig. Dit brengt uiteraard een grote(re) complexiteit met zich mee en vereist een decretale basis.

Peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie vs. peer-to-peerhandel van groene stroom

Art. 3 van het voorontwerp van decreet voegt een definitie van “peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie” in art. 1.1.3 Energiedecreet (nieuw punt 97°/0) in. Artikel 61 van het voorontwerp van decreet voorziet evenwel, middels het opnieuw opnemen van art. 7.2.2 Energiedecreet, in een nadere regeling van twee vormen van peer-to-peerhandel: enerzijds ‘peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie’ (§1), anderzijds ‘peer-to-peerhandel van groene stroom’ (§2). Dit komt ook tot uiting in het opschrift van het hoofdstuk waarin art. 7.2.2 Energiedecreet is opgenomen, dat als volgt luidt: *“Energiedelen, peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie en de peer-to-peerhandel van groene stroom door één actieve afnemer aan één andere actieve afnemer”*.³⁴

Daarnaast verwijzen andere bepalingen in het voorontwerp van decreet specifiek naar ‘peer-to-peerhandel in groene stroom’: artikel 17 (dat wijzigingen aanbrengt in art. 4.1.8/2 Energiedecreet) en artikel 42 (dat wijzigingen aanbrengt in art. 4.2.1, §2 Energiedecreet). In artikel 47 van het voorontwerp van decreet (dat een nieuw art. 4.4.2 invoegt in het Energiedecreet) wordt evenwel het recht voor de actieve afnemer opgenomen om *“peer-to-peerhandel [te] voeren met de energie, vermeld in punt 1° [...]”*. Het bewuste punt 1° luidt: *“energie produceren uit hernieuwbare energiebronnen of elektriciteit [...]”*. Het lijkt aldus de bedoeling te zijn dat actieve afnemers aldus zowel aan peer-to-peerhandel van hernieuwbare energie als peer-to-peerhandel van groene stroom kunnen doen, mede gelet op de algemene verwijzing in dit artikel naar het nieuwe art. 7.2.2 Energiedecreet (zonder specificering van paragraaf). Art. 47 van het voorontwerp van decreet is o.i. terminologisch echter niet specifiek genoeg omwille van de doorverwijzing naar punt 1°, waarin sprake is van “elektriciteit” en níét van “groene stroom”, wat de indruk kan wekken dat ook peer-to-peerhandel van grijze stroom mogelijk zou kunnen zijn.

Algemener stellen we vast dat i) ‘peer-to-peerhandel van groene stroom’ niet gedefinieerd wordt in het voorontwerp van decreet en ii) de verhouding tussen ‘peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie’ enerzijds, en ‘peer-to-peerhandel van groene stroom’ anderzijds niet duidelijk is.

Dat het onderscheid tussen beide vormen van peer-to-peerhandel in het voorontwerp van decreet nu niet duidelijk is, is te wijten aan de tegenspraak tussen de definitie van “peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie” in het nieuwe punt 97°/0 in art. 1.1.3 Energiedecreet (ingevoegd bij art. 3 van het voorontwerp van decreet) enerzijds, en het nieuwe art. 7.2.2 Energiedecreet (ingevoegd bij art. 61 van het voorontwerp van decreet) en de memorie van toelichting daarbij anderzijds. In de definitie van “peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie” wordt peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie afgebakend als ook omvattende de verkoop van hernieuwbare energie *rechtstreeks* tussen deelnemers. De opbouw van het nieuwe art. 7.2.2 Energiedecreet (en de toelichting daarbij) gaat daarentegen echter uit van twee types peer-to-peerhandel, waarbij peer-to-peerhandel van groene stroom betrekking heeft op de rechtstreekse één-op-één verkoop tussen twee actieve afnemers en peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie wordt opgevat als de gevallen waarin geen sprake is van zo’n rechtstreekse één-op-één verkoop.

Dit kan o.i. worden opgelost door een bijkomende definitie van peer-to-peerhandel van groene stroom in te lassen, waarin verduidelijkt wordt hoe dit zich verhoudt tot peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie.

³⁴ Ingevoegd bij art. 59 van het voorontwerp van decreet.